

laiškai bičiuliams

2009 ruduo

Ar esame
bendruomenė

Įsimintiniausios
kunigystės
akimirkos

Baigta
tarnystė
Kliviende



JÉZUITAI

IHS



*Tėve, Tu taip mylėjai pasaulį, kad laiko pilnatvei atėjus
atsiuntei savo Sūnų Jėzų tapti mūsų Išganytoju.
Jis mus mokė, kaip turėtume gyventi, ir pasėjo Tavo
karalystės sėklą mūsų pasaulio vynuogyne.
Prieš sugrįždamas pas Tave, mus įpareigojo ją auginti
darbu ir laistyti malda. Mums teko didžiulis uždavinys,
kuriam visiškai atsiduodame. Laimink mūsų triūsą
ir siųsk daugiau darbininkų pjūčiai.
Darbininkų, kurie mokys Jėzaus vardu,
žengs jo pėdomis, laužys duoną jam atminti.
Meldžiame per Kristų, mūsų Viešpatį.*

Turiny

T. Gintaras Vitkus, SJ	
Laukia įdomus darbas.....	2
T. Aldonas Gudaitis, SJ	
Kaip skiriamas provincijolas.....	5
Dr. Liudas Jovaiša	
Albertas Vījūkas-Kojalavičius: jėzuitas, lietuvis, istorikas...7	
Dr. Rasa Varsackytė	
Byrėti grūdu į Tavo klėtį.....	11
Rita Liubiniėnė	
Kokia bendruomenė esame?.....	15
T. Vytautas Sadauskas, SJ	
Mokmės būti drauge.....	17
T. Antanas Saulaitis, SJ	
Bendruomenės diena.....	20
Kardinolas Avery Dulles, SJ	
Tikėjimas ir jo turinys.....	22
Greg Kandra	
Išmokyk mus melstis.....	24
Vis labiau būti krikščionimis.....	26
T. Claude Charvet, SJ	
Peržvalga pagal šv. Ignacą.....	32
T. Antanas Saulaitis, SJ	
Įsimintiniausios kunigystės akimirkos.....	35
Jėzuitai baigia tarnystę Klivlende.....	41
Mindaugas Dijokas, SJ	
Atradimų svajonės pildosi.....	44
In memoriam.....	46
Nusišypsokime.....	48

T. Gintaras Vitkus, SJ

Laukia įdomus darbas



Kaip žinia, š. m. spalio 1 d. man teko garbė iš tėvo Aldono Gudaičio perimti Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolo tarnystę. Visų Lietuvos jėzuitų vardu dėkoju Aldonui už jam vadovaujant parodytą drąsą, įžvalgumą ir jautrią širdį, kas taip svarbu kiekvienam vadovui. Šiuo metu „naujomis akimis“ žvelgiu ir atrandu mūsų Lietuvos ir Latvijos provinciją. Joje 36 – jėzuitai; užsienyje dirba 2 mūsų nariai ir dar 2 lietuviai jėzuitai, nepriklausantys mūsų provincijai. Jėzuitų latvių ar nuolat Latvijoje dirbančių jėzuitų šiuo metu nėra, retkarčiais nuvykstame palaikyti ten veikiančių ignaciškojo dvasingumo bendruomenių, vadovaujame rekolekcijoms. 2 kandidatai latviai domisi jėzuitų ordinu ir kitais metais žada stoti į naujokyną. Mūsų nedaug, bet mes dalijamės visos Jėzaus Draugijos paveldu ir dalyvaujame bendroje misijoje: stengiamės, kad ugnis, kurią uždegė Jėzus, liepsnotų. Dėl to pirmiausia kiekvienas tą kibirkštį privalome nešiotis savo širdyje.

Akivaizdu, kad Europa ir Šiaurės Amerika šiuo metu išgyvena ne vien ekonominę finansinę, bet ir dvasinę, o kartu ir aiškia dvasinių pašaukimų krizę. Atsiduodančių Dievui tarnauti per vienuolijas ar kunigystę

dramatiškai mažėja, ypač gerovę pasiekusiose kraštuose. Tai tinka ir kalbant apie jėzuitus. Šiuo metu 67 proc. visų mūsų naujokų ir studijuojančių bei sielovados darbui besirengiančių jėzuitų scholastikų yra kilę iš Afrikos ir Azijos. Europa ir Šiaurės Amerika, dalydamasi savo dvasiniais, intelektualiniais ir finansiniais ištekliais, turi padėti tiems žmonėms pasirengti veiklai ir tęsti Kristaus patikėtą misiją būti „žemės druska ir pasaulio šviesa“. Dabar mums tenka nemažas iššūkis – atsiverti, priimti kitos rasės ir kultūros žmones, atsinešančius savo tradicijas ir paveldą, juos ugdyti, o tada kartu dalyvauti misijoje. Apie tai buvo kalbama ir Europos jėzuitų provincijų susitikime, spalio 16–21 d. vykusiame Maltoje. Jame dalyvavo ir Draugijos generolas t. Adolfas Nikolás, rašęs laiko asmeniškai pabendrauti su visais 38 konferencijoje dalyvavusiais Europos provincijolais.

Susitikime aptarėme klausimus, susijusius su mūsų misija, svarstėme, kaip susikalbėti su visuomene, kuri šiuo metu yra linkusi tikinčiųjų krikščionių bendruomenę išstumti iš viešojo gyvenimo, tikėjimą paliekant grynai asmeniniame,

T. Vytauto Sadausko, SJ, nuotr.

privačiame lygmenyje. Atrodo, siekiama, kad organizuota Dievo tauta, Bažnyčia, viešojoje erdvėje, juolab politikoje, pernelyg nesireikštų. Provincijolų konferencijai buvo keliamas uždavinys įvardinti, kokios mūsų apaštalinės veiklos sritys yra svarbiausios. Keltas klausimas: ar taip greitai besikeičiančiame pasaulyje apskritai įmanoma jas įžvelgti? Galutinio atsakymo kol kas neturime, bet viena iš tų sričių aiški – tai intelektualinis apaštalavimas.

Šiuo metu būtina palaikyti dialogą su sparčiai ir savarankiškai besivystančių sričių mokslininkais, dažnai „nesusikalbančiais“ su kitos mokslo šakos specialistais. Tačiau ar Bažnyčia yra pajėgi įsitraukti į įvairius mokslo procesus, būti juose kompetentinga? Ar apskritai Bažnyčiai reikia dvasininkų, tarp jų ir jėzuitų, kurios nors siauros mokslo srities specialistų, ir kiek jų reikia? Kaip juos ugdyti, kad jie galėtų dalyvauti aukščiausio lygio diskusijose itin sparčiai besivystančiose mokslo srityse, tokiose kaip biologija, fizika, astronomija, informacinės technologijos ir t. t.? Ar mes turime tokių talentingų žmonių, kurie sugebėtų naujausius mokslo pasiekimus susieti su evangelizavimo iššūkiais?

Bažnyčia iš jėzuitų tikisi (tai 35-ojoje Draugijos Generalinėje kongregacijoje mums priminė Šventasis Tėvas), kad jie eis į „priešakines linijas“, įgydami naujausių mokslo žinių, ir galbūt sugebės susikalbėti su kitais tyrėjais, kartu su jais apmąstydami naujausių atradimų esmę ir poveikį žmogui. Reikėtų ir tokių jėzuitų, kurie, nors ir netapdami aukščiausio lygio tyrėjais, pajėgtų gerai išmanyti vieną ar kitą mokslo sritį ir palaikytų dialogą tarp įvairių mokslo atstovų, būtų jungiančiąja grandimi tarp tikinčiųjų ir netikinčiųjų mokslininkų. Juk mūsų devizas: *Ad maiorem Dei gloriam* (Didesnei Dievo garbei), skatina mus kelti klausimą, ar mes patys asmeniškai ir kartu su kitais žmonėmis, vieni kitiems padėdami, galime sutikti Dievą moksliniuose tyrimuose bei atradimuose, ar sugebame nu-

stebti, kokie didingi yra Viešpaties darbai.

Konferencija atkreipė dėmesį, kad jėzuitams, ypač intelektualinio apaštalavimo atstovams, pvz., universitetų profesoriams, kyla pavojus uždaryti savo institucijose, gyventi izoliuotose bendruomenėse ir nežinoti, kuo alsuoja žmonės. Prisiminėme, kad pvz., Tridento Bažnyčios susirinkime ilgose teologinėse diskusijose dalyvavę jėzuitai vakarais eidavo perrišinėti žaizdų ligoniams ar patarnauti vargšams. Šv. Ignaco nurodymas buvo aiškus: dalyvauti teologiniuose svarstymuose labai svarbu, bet būtina pasilenkti prie žmogaus. Tapus siauros srities specialistu kyla pavojus nuo jo atitolti. Dėl to gilinimasis į mokslo sritį neturi būti savitiksliis. Mūsų pajėgos, tarp jų ir intelektualinės, mažėja, daugelis žymių mokslininkų jėzuitų yra garbaus amžiaus. Tad nuolat reikia atsakyti į klausimą, ar verta gilintis į kokią nors mokslo sritį, gal verčiau likti sielovojoje, tiesiogiai bendraujant su žmonėmis, tarnaujant vargšams, benamiams, pabėgėliams.

Mažėjant mūsų gretoms Europoje, stengiamasi, kad kuo mažiau jėzuitų būtų įtraukti į provincijų administravimo darbą. Dėl to paskutiniu laiku susijungė 2 vokiečių, 4 prancūzų, 5 italų provincijos, iki 2012 m. 5 ispanų provincijos taip pat susijungs į vieną. Dėl tos pačios priežasties jėzuitams tenka pasitraukti iš jiems įprastų veiklos sričių, tačiau mes pritraukiame vis daugiau pasauliečių, norinčių tęsti ignaciškuoju dvasingumu paremtą tradiciją. Privalome išmokti darbuotis kartu, išlaikant svarbiausius ir visai Europai reikalingus židinius – teologijos ir filosofijos fakultetus, universitetus, mokyklas, kitas institucijas, kurios padeda ugdyti žmones, pasirengusius kovoti už teisingumą, sugebančius atjausti silpnesnius, žmones, nustumtus į visuomenės pakraštį.

Per paskutiniuosius šešerius metus Europoje iki 11-kos sumažėjo skaičius įstaigų, ugdančių pačius jėzuitus, tačiau dar veikia 18 filosofijos ir teologijos fakultetų, priklausančių Draugijai. Kėlėme klausimą, kiek jų reikėtų, kad nesumenkėtų dėstymo kokybė,

kad jie tinkamai parengtų žmones evangelizuoti šią visuomenę. Gal geriausi dėstytojai turėtų būti telkiami keliuose centruose – ir kuriuose? Ir kaip dėstyti filosofiją bei teologiją, kad ji būtų aktuali, kad padėtų žmonėms atsakyti į esminius gyvenimo klausimus.

Draugijos generolas kėlė klausimą, kaip ugdyti jėzuitus, sugebančius atsiliepti į visuomenės poreikius. Dabar minime jėzuito Kinijos misionieriaus Mateo Ricci 400 metų jubiliejų. Pvz., jis puikiai sugebėjo pritaikyti mokykloje įgytas fizikos žinias, apskaičiuodamas kinų armijos artilerijos taiklumą mūšio lauke. Klausimas: ar tai – individualus M. Ricci talentas, ar pati to meto jėzuitų parengimo sistema buvo universalesnė, padedanti jiems adekvačiai veikti ir „laviruoti“ įvairiomis aplinkybėmis. Kaip tokį bendrąjį, dalykinį ir dvasinį ugdymą užtikrinti šiais laikais įvairiose jėzuitų ugdymo pakopose? Kokią pagalbą jėzuitas gauna studijuodamas, baigęs studijas ir jau tapęs kunigu? Ką mes galime padaryti? Apie poreikį naujoviškai ugdyti kunigus yra kalbėjęs ir Šventasis Tėvas – jis kviečia jėzuitus ateiti į pagalbą. Iki kitų metų pabaigos turėtume rasti atsakymą į šiuos klausimus.

Kitas opus klausimas – dėl pabėgėlių, plūstančių į Europos Sąjungos valstybes. Suvaldyti tą procesą bandoma, tačiau ar tai darome iš tiesų pakankamai oriai ir pagarbiai? Jėzuitai per savo įsteigtas pabėgėlių tarnybas organizuoja struktūras, telkia kai kuriuos specialistus, kad pabėgėliai su lauktu tam tikro teisinio advokatavimo, geresnių socialinių sąlygų, nes labai dažnai imigracijos dokumentų tvarkymas jiems yra pernelyg sudėtingas. Žmonės palieka namus dėl nepakeliamų gyvenimo sąlygų ir persekiojimų, tikėdamiesi esminio lūžio, tačiau atsiduria pabėgėlių centruose, kur yra izoliuoti ir toliau nelaimingi.

Kitas bendras darbas, į kurį yra įsitraukę ir jėzuitai, – krikščioniškųjų vertybių gynimas Europos Sąjungos instituci-

jose svarbiausiais klausimais: bioetikos, šeimos politikos, migracijos, ekologijos. Skirtinga pasaulėžiūra daro įtaką įstatymus rengiantiems politikams. Nuo asmeninių įsitikinimų priklauso, už kokią Europą yra kovojama, ko siekiama. Dėl to darbas su politikais, dialogas ir tam tikras lobizmas būtinas. Jėzuitai siekia kalbėtis „karštais klausimais“, atstovauti Bažnyčios mokymui, supažindinti su Bažnyčios dokumentais, kurių kalba žmonėms ne visada aiški.

Lietuvoje mūsų iššūkis toks pat: kartu su visa Dievo tauta, su Bažnyčia, dalyvauti kultūros evangelizavime, perteikti Kristaus Gerąją Naujieną ir viltį šiek tiek sutrikusiai, nusiminiusiai, krizę išgyvenančiai visuomenei. Lietuvos jėzuitų prioritetinės veiklos sritys ir toliau yra mokyklos, kaip vieta, kur vyksta pokalbis su jaunais žmonėmis, jų tėvais, mokytojais, pedagogine visuomene. Antroji sritis – akademinė sielovada. Nors dabar mes neturime savų institucijų, tačiau dialogo poreikis išlieka.

Kita veiklos sritis – Dvasinių pratybų perteikimas. Džiaugiamės, kad atsiranda vis daugiau mums talkinančių pasauliečių, vienijamų Gyvenimo ir tikėjimo instituto bei Krikščioniško gyvenimo bendruomenės. Akivaizdu, kad dalydamiesi savo patirtimi ir remdamiesi ignaciškuoju dvasingumu galime ugdyti žmones, o paskui jie savo ruožtu, geriau nei mes pažindami kai kurias gyvenimo sritis, toliau skleidžia evangelines vertybes, palydėdami kitus žmones jų dvasinėje kelionėje. Dvasios palydėtojų rengimas itin svarbus. Kaip ir teisingumo ugdymas, drąsus liudijimas, problemų įvardijimas bei mokėjimas telkti žmones pasipriešinti neteisingumui. Visada aktualus klausimas, kaip mes galime patraukti žmones bendradarbiauti su mumis, kad jie taptų vienais iš mūsų arba mūsų bičiuliais ir draugais, su kuriais drauge galėtume kryptingai, atkakliai ir viltingai reikštis šitame pasaulyje.

Tad laukia įdomus darbas.

T. Aldonas Gudaitis, SJ

Kaip skiriamas provincijolas



Nuo šio rudens mano pareigos provincijoje pasikeitė – tapau Kauno jėzuitų gimnazijos direktoriumi. T. Antanas Saulaitis, iš kurio perėmiau provincijolo pareigas, yra sakęs: „Kadangi mūsų provincija nedidelė, o provincijolas skiriamas šešeriems metams, nemaža dalis provincijos narių turės atlikti šią tarnystę.“ Tad būti provincijolu – ne kokia nors ypatinga garbė ar paaukštinimas, bet tarnystė provincijai, visai Jėzaus Draugijai, kurią atlikau jausdamas dėkingumą Dievui už tai, kad man buvo parodytas pasitikėjimas. Kiekvienas iš mūsų, jėzuitų, esame skirtingas, turime įvairiausių dovanų ir trūkumų. Tapus provincijolu, tos dovanos, gebėjimai ar žmogiškas ribotumas iš dalies daro įtaką visai provincijai. Perimdamas Kauno jėzuitų gimnaziją iš provincijolu paskirto t. Gintaro Vitkaus, jai vadovavusio 16 metų, manau, kad jo stipriosios savybės yra organizuotumas, gebėjimas administruoti – dovanos, kurių man stigo.

Sveikindamas naujai paskirtą provincijolą ir dėkodamas už tarnystę ankstesnia-

jam, Draugijos generolas t. Adolfas Nikolás pastebėjo, kad paskutiniaisiais metais Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijoje buvo itin bendradarbiaujama su pasauliečiais ir tai yra mūsų laikų ženklas. Stingant pašaukimų, Viešpats suranda kitų būdų, kad jo Geroji Naujiena būtų skelbiama.

Kai 1993 m. tuometinis generolas t. Peteris Hansas Kolvenbachas lankėsi Lietuvoje, jo buvo paklausta, ar dalydamasis daugybės jėzuitų, dirbančių visame pasaulyje, džiaugsmais ir rūpesčiais, dar turi laiko asmeninei maldai. Generolas atsakė: „Meldžiuosi visada.“

Patirti, kad visada meldiesi ir klausi, ko Dievas nori, tarnaujant provincijai, teko ir man – juk priimdavau sprendimus, susijusius su Draugijos apaštalavimu ir jėzuitų likimais. Ar visada nusprenddavau taip, kaip Dievas nori, žino vien tik jis, tačiau džiaugiuosi šia patirtimi, ji ir toliau skatina spontaniškai klausiti: ko Tu, Viešpatie, nori? Žvelgdamas atgal matau savo padarytas klaidas, tačiau tikiu, kad gerasis Dievas atleis ir per jas vis tiek pasireikš jo valia ir šlovė.

Itin naudinga buvo paskutiniųjų mėnesių patirtis, kai reikėjo stengtis atpažinti, kokia yra Dievo valia, ir parengti dokumentus naujojo provincijolo skyrimui. Manau, kad mūsų žurnalo skaitytojams bus įdomu sužinoti, kaip tampama provincijolu.

Jėzaus Draugijoje yra nusistovėjusi tam tikra tradicija. Galima kalbėti apie keturis žingsnius pateikiant kandidatūras generolui, kuris priima galutinį sprendimą ir skiria naująjį provincijolą.

Pirmasis žingsnis. Likus maždaug pusei metų (mažesnėje provincijoje – trimis mėnesiams) iki tarnystės pabaigos, jėzuitų provincijolas rašo provincijai laišką, kuriuo kviečia kiekvienų provincijos namų gyventojus susirinkus apsvarstyti būsimojo provincijolo savybes. Nesiejant jų su konkrečiais asmenimis ir atsižvelgiant į esamą provincijos bei Draugijos padėtį sudaromas „idealaus provincijolo“ savybių sąrašas arba „profilis“. Po tam tikro maldos laiko iki nustatytos datos kiekvienų jėzuitų namų vyresnieji provincijolui pateikia būsimojo provincijolo „profilį“.

Antrasis žingsnis. Visi įžadus davę provincijos nariai gali (bet neprivalo) pasiūlyti tris kandidatus provincijolo tarnystei. Tai atliekama pasimeldus ir su niekuo nesitariant, klausantis vien Dievo ir sąžinės. Iki nustatytos datos savo nuomonę asmeniui laišku kiekvienas atsiunčia provincijolui. Jeigu vėluojama, laiškas nebepriimamas.

Trečiasis žingsnis. Provincijolas sušaukia išplėstinį savo patarėjų posėdį. Paprastai provincijolas turi keturis patarėjus, paskirtus generolo. Į išplėstinį posėdį kviečiami ir jėzuitų namų vyresnieji ar svarbių apaštalinų darbų vadovai. Šiame posėdyje provincijolas pristato atskirų jėzuitų namų nuomones apie būsimojo provincijolo savybes. Paskui pateikia galimų kandidatų sąrašą bei kiek kartų galimas kandidatas buvo pasiūlytas, neatskleisdamas, kas kurį pasiūlė. Išplėstiniame patarėjų posėdyje sudaromas galimų kandidatų sąrašas, į kurį gali būti įtrauktos ir laiškuose nepaminėtos

kandidatūros. Vėliau kiekvienas kandidatas aptariamasis atskirai, įvertinant jo privalumus ir trūkumus. Jeigu galimas kandidatas dalyvauja posėdyje, aptariant jo kandidatūrą, jis pasišalina. Viskas, apie ką buvo kalbama išplėstiniame posėdyje, lieka paslapyje.

Ketvirtasis žingsnis. Posėdžiaudamas su keturiais patarėjais, provincijolas dar kartą apsvarsto kandidatūras. Trys ankstesnieji žingsniai paskutiniam posėdžiui yra tik patariamieji, bet neįpareigojantys. Provincijolas su patarėjais gali apsvarstyti ir nė karto nepasiūlytą kandidatūrą. Galiausiai apsisistojama ties trimis kandidatais provincijolo tarnystei. Slaptai balsuojama dėl jų eiliškumo. Jeigu provincijolo ir patarėjų nuomonės dėl trijų kandidatų ir jų eiliškumo sąrašė sutampa, tuomet kiekvienas apie savo pritarimą parašo slaptame laiške generolui. Provincijolas turi išsamiai apibūdinti kiekvieną kandidatą.

Jeigu kuris nors iš patarėjų nepritaria pasiūlytam kandidatūrų trejetui ar jų eiliškumui, parašo savo laiške, nurodydamas priežastis, kodėl mano kitaip. Trijų kandidatų pavardės lieka žinomos tik dalyvavusiesiems posėdyje.

Prieš siunčiant dokumentus generolui, trys kandidatai informuojami, kad jie yra pasiūlyti provincijolo tarnystei, nepasakant eilės numerio. Po kurio laiko generolas paskiria naująjį provincijolą, prieš tai informuodamas provincijolą ir kandidatą. Naujai paskirtas provincijolas su ankstesniuoju parenka pareigų perėmimo datą. Numatytą dieną šv. Mišiose perskaitomas generolo dekretas dėl naujojo provincijolo paskyrimo. Nuo tos akimirkos pasibaigia ankstesniojo provincijolo įgaliojimai, o naujasis pradeda eiti savo pareigas.

Visas šis ilgokas procesas lydymas maldos ir maldingų svarstymų. Jis padeda jėzuitams indiferentiškai apsispręsti dėl tinkamiausio kandidato. Tai padeda neleisti daryti įtakos „kitai dvasiai“, kuri paprastai skatina spręsti pagal tai, kas patinka ar nepatinka, o ne kokia yra Dievo valia.



Dr. Liudas Jovaiša

Albertas Vijūkas-Kojalavičius (1609–1677): jėzuitas, lietuvis, istorikas

Pernai minėjome Lietuvos jėzuitų provincijos įsteigimo keturių šimtmečių sukaktį. Šiomet sueina 400 metų nuo vieno garsiausių anos, pirmosios, Lietuvos jėzuitų provincijos narių – Alberto Vijūko-Kojalavičiaus – gimimo. Šia proga norisi klausti: kuo ypatingas šio Lietuvos jėzuito gyvenimas ir darbai? Kuo A. Kojalavičius ir jo veikalai artimi ir aktualūs šiandien?

Gyvenimo kelias: nuo šeimos iki Draugijos, arba nuo Kauno iki Varšuvos

Albertas Kojalavičius gimė 1609 m. Kaune, pasiturinčių miestiečių (iš motinos pusės besigiminiuojančių su bajorais) šeimoje. Kodėl vėliau Albertas ir jo broliai prie savo pavardės pridūrė ir tolimų giminaičių, smulkių bajorų Vijūkų, pavardę, iki šiol lieka mįslė. Taip pat nežinome ir Alberto Kojalavičiaus jėzuitiško pašaukimo istorijos – tik tiek, kad būdamas aštuoniolikos, 1627 m. rugpjūčio 6 d., Kristaus Atsimainymo dieną, įstojo į Lietuvos jėzuitų provincijos naujokyną Vilniuje. Maždaug tuo pačiu metu (prieš pat įstojant į Draugiją ar netrukus po to) mirė (spėjama, maru) abu Alberto Kojalavičiaus tėvai, du jaunesnius sūnus palikdami giminaičių globai.

Baigęs naujokyną, Albertas Kojalavičius studijavo filosofiją Nesvyžiuje, paskui dvejus metus mokytojavo Gardine ir Smolenske, o 1634 m. ilgesniam laikui – bent septyniolikai metų su pertraukomis – apsiustojo Vilniaus jėzuitų kolegijoje-universi-

tete. Čia studijavo teologiją (1634–1638), dėstė filosofiją (1641–1644) ir teologiją (1645–1653), galiausiai ėjo rektoriaus pareigas (1653–1655). Šioje didelėje jėzuitų namų bendruomenėje Kojalavičiui buvo lemta sutikti ne vieną garsų savo amžininką (Motiejų Kazimierą Sarbievijų, Zigmantą Liauksminą, Osvaldą Kriugerį, Joną Jaknavičių, Benediktą de Soxo, Pranciškų Šrubauskį, Mykolą Radau ir kt.), čia tėvas Albertas pasiekė savo brandą ir įvertinimą (1637 m. įšventintas kunigu, 1643 m. davė iškilmingus profeso įžadus, 1641 ir 1644 m. gavo atitinkamai filosofijos ir teologijos daktaro laipsnius). Albertui Kojalavičiui studijuojant Vilniaus universitete, į Draugiją įstojo ir du jo jaunesnieji broliai – Kazimieras ir Petras. Po kelerių metų jiems teko klausyti vyresniojo brolio paskaitų...

Vilniaus universiteto rektoriaus Alberto Kojalavičiaus kadenciją 1655 m. nutraukė katastrofa – Respublikos karas su Maskva ir Švedija, negailestingai nusiaubęs visą kraštą. Vilnius, kuriame kelerius metus siautėjo okupantai maskvėnai, nebuvo išimtis; kolegijoje-universitete ir vienuolinis, ir akademinis gyvenimas kuriam laikui nutrūko.

Tuo pat metu, 1655 m., Albertas Kojalavičius buvo išrinktas Lietuvos jėzuitų provincijos kongregacijos delegatu ir išvyko į Romą. Kelerius metus kaip nuodėmklausys lydėjęs po įvairias Lietuvos vietas klajojančių Vilniaus vyskupą, t. Albertas į Vilnių grįžo 1661 m. ir buvo paskirtas Šv. Kazimiero bažnyčios pamokslininku, o nuo 1662 m. iki 1666 m., kol buvo perkeltas dvasios tėvo pareigoms į Varšuvos profesų namus, vadovavo šalia šios bažnyčios veikusiems jėzuitų profesų namams. Varšuvoje Albertas Kojalavičius praleido paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį. Mirė 1677 m. spalio 6 d., sulaukęs aukstinio jubiliejaus – narystės Draugijoje penkiasdešimtmecio; buvo palaidotas Varšuvos jėzuitų namų bažnyčioje.

Vienuliškų dorybių pavyzdys

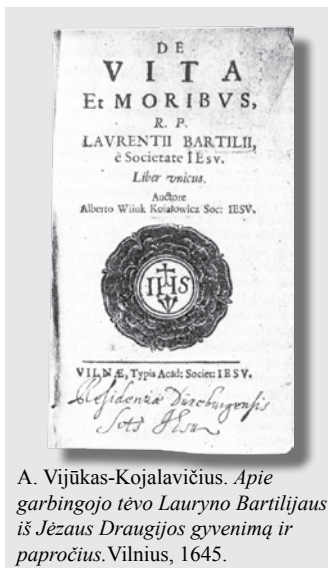
Alberto Kojalavičiaus vienuolinis gyvenimas buvo ne vien ilgas, bet greičiausiai ir laimingas. Jėzuitais tapo abu jaunesnieji Alberto Kojalavičiaus broliai – vargu ar jie būtų stoję į Draugiją, jei ne padrašinantis vyresniojo brolio pavyzdys. Be to, sulaukę pilnametystės, visi trys broliai Jėzaus Draugijai padovanojo tėvų namą Kaune, prie Rotušės aikštės, – gražus liudijimas, kad Draugija broliams Kojalavičiams buvo tapusi tikraisiais namais...

Nuostabu, kad tiek daug darbų spėjęs nuveikti t. Albertas kasdien nemaža laiko ištikimai skirdavo maldai: be Valandų liturgijos kasdien išklausydavo dvejus Mišias, o trečias aukodavo pats; septyniskart per dieną aplankydavo Švč. Sakramentą; mušant kiekvieną dienos valandą, pagerbdamas Nukryžiuotąjį, atsidūsėdavo į Jėzaus žaizdas. Buvo ypač pamaldus šv. Juozapui – jo garbei kasdien kalbėjo kažkokios sunkios ligos

metu sudėtą litaniją. Taip pat rodė ypatingą pagarbą šv. Pranciškui Ksaverui: paskelbė šį šventąjį Vilniaus profesų namų globėju, Šv. Kazimiero bažnyčioje pirmąsyk iškilmingai pažymėjo šv. Pranciškaus Ksavero šventę, o šventajam skirtame altoriuje išstatė relikviją – garsiojo misionieriaus laišką šv. Ignacui, siųstą iš Goa (Indija).

Alberto Kojalavičiaus nekrologo autorius pabrėžia ne vieną t. Alberto dorybę, kaip antai, vienuoliško neturto branginimą. Pasak jo, senatvėje kitų nuostabai atsisakymas to, kas būtina sveikatai išlaikyti, Kojalavičius kantriai, nė žodeliu nesiškusdamas, pakėlęs apatiniame namų aukšte esančio ir gryno oro negaunančio kambario nepatogumus. Vis dėlto ryškiausiai t. Alberto gyvenimą nušvietė artimo meilė. Anot nekrologo, patirtas neteisības Kojalavičius apgaubdavęs tokia nuoširdžia priešų meile, kad galėjai manyti, jog nepaprastai jį suzeidę asmenys yra geriausi jo draugai. Su meile jis rūpinęsis pavaldiniais, ypač broliais koadjutoriais, skatinamas jų dvasinę pažangą ir gindamas nuo įžeidinėjimų. Galiausiai drauge su Kojalavičiumi gyvenusių jėzuitų įsitikinimu, „gerasis senelis“, šiaip jau stiprus ir tvirtai sudėtas, savo mirtį pagreitino pasiaukodamas Dievui už du maru apsikrėtusius Varšuvos namų tėvus.

Tėvas Albertas tarnavo Viešpačiui ne vien atsidėdamas maldai, mąstymui ar dorybių ugdymui. Pasak nekrologo autoriaus, jis „ką tik darydavo, ką tik rašydavo, pavesdavo Dievui, Jėzui, Švenčiausiajai Mergelei ir Motinai bei jos skaisčiausiajam Sužadėtinui, tiek sykių pakartodamas intenciją, kiek kartų pradėdavo ką nors naują“. Šis gražus t. A. Kojalavičiaus paprotys atskleidė ignaciškojo dvasingumo esmę – matyti



A. Vijūkas-Kojalavičius. *Apie garbingojo tėvo Lauryno Bartilijaus iš Jėzaus Draugijos gyvenimą ir papročius.* Vilnius, 1645.

Dievą visuose dalykuose ir viską skirti jo garbei (*omnia ad maiorem Dei gloriam*).

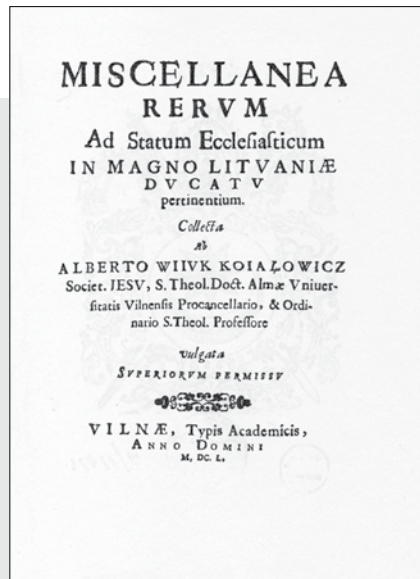
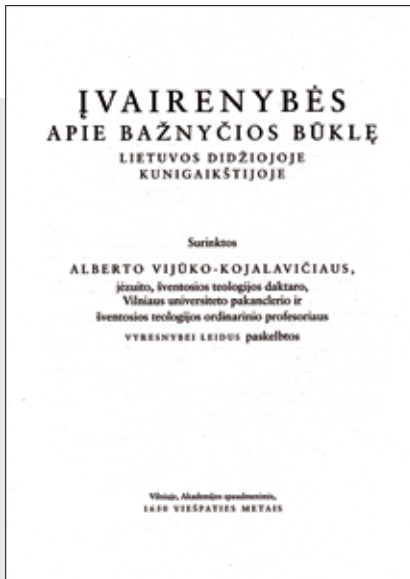
Pirmasis Lietuvos istorijos tyrinėtojas

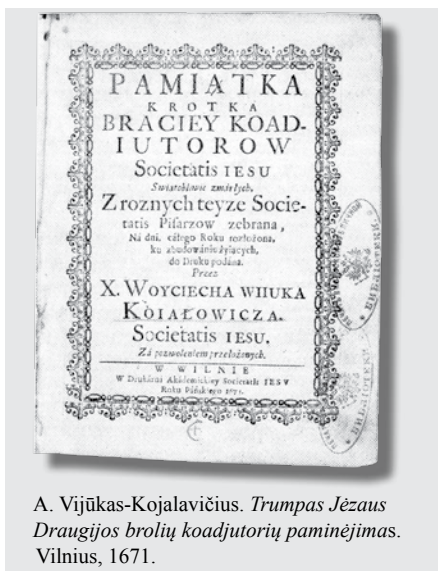
Turbūt nesuklysimė pasakę, kad ant-rasis – po vienuolinio – Alberto Kojalavičiaus pašaukimas buvo istorija. Istorijos tyrimai Draugijoje nebuvo kaip nors ypatingai skatinami ir vertinami, tiesioginės Kojalavičiaus pareigos ir akademinis darbas su istorija taip pat iš esmės neturėjo nieko bendra, tad visa tai, ką t. Albertas nuveikė Lietuvos istorijos labui, atliko savo užsidegimu ir iniciatyva, neturėdamas tam jokių ypatingų sąlygų ir atsidėdamas savo pomėgiui vien atliekamu laiku. Nuostabu, kaip to laiko pakako pirmiesiems takams įvairių Lietuvos istorijos sričių tyrinėjimuose praminti...

Reikšmingiausias Kojalavičiaus darbas – pirmoji Lietuvos istorija („*Historia Litua-na*“, I tomas išspausdintas Dancige 1650 m., II tomas – Antverpene 1669 m.), parašyta dailia ir stilinga lotynų kalba. Joje A. Kojalavičius atsiskleidė kaip blivus ir kritiškas mokslininkas, istorijos įvykius pasakojantis neutraliai santūriai žodžiu ir išvengiantis

vienpusiškų istorijos veikėjų charakteristikų. Atsisakydamas istorijos herojus skirstyti į „geruosius“ ir „bloguosius“ bei atskleidamas įvairias jų savybes, A. Kojalavičius praturtino istorinę literatūrą jėzuitiškai subtiliu įvairialypės žmogaus prigimties suvokimu. Lietuvos istoriją pateikdamas iš lietu-vio ir tėvynės patrioto pozicijų, jos autorius tėvynės praeitį sykiu regėjo ir krikščioniškos Europos perspektyvoje. Šios vertybi-nės nuostatos, rimto mokslininko darbas ir stilisto talentas lėmė Alberto Kojalavičiaus veikalui ilgą gyvenimą ir pripažinimą – iki pat XIX a. vidurio jis buvo pagrindinis ir nepamainomas žinių apie Lietuvos praeitį šaltinis, tapęs svarbiausiu atsparo tašku kitų Lietuvos jėzuitų istorikų darbams bei jėzuitų mokyklinio teatro spektaklių Lietu-vos istorijos temomis siužetams.

1650 m. Vilniuje Albertas Kojalavičius išleido pirmuosius Bažnyčios Lietuvoje istorijos apmatus – „Įvairybes apie Bažnyčios būklę Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“. Čia jis ne tik pateikė žinių apie šventuosius LDK globėjus ir šventumu pasižymėjusius vyrus, Lietuvos vyskupus, vienuolynus, stebuklais garsėjančias vietas,





A. Vijūkas-Kojalavičius. *Trumpas Jėzaus Draugijos brolių koadjutorių paminėjimas*. Vilnius, 1671.

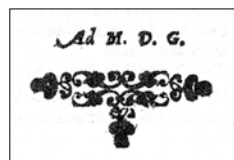
bet ir įdėjo trumpas katalikybės, stačiatikybės ir protestantizmo istorijos Lietuvoje santraukas. Iš gyvo A. Kojalavičiaus domėjimosi Lietuvos giminių praeitimi radosi kelių redakcijų herbynai – bene pirmieji šio žanro kūriniai Lietuvoje, iki šiol nepraradę savo aktualumo kaip vertingi heraldikos ir genealogijos šaltiniai. Ypatingą dėmesį Albertas Kojalavičius skyrė dar vienam žanrui – hagiografinėi biografistikai, kurioje, pasak literatūros istoriko Mintauto Čiurinsko, pasižymėjo kaip „neprilygtamas dvasinių jėzuitų portretų kūrėjas ir asmenybių bei asmenų istorikas“. 1645 m. A. Kojalavičius išleido gyvenimo šventumu pagarsėjusio Lietuvos provincijos jėzuito Lauryno Bartilijaus biografiją, o paskutiniu juo autoriaus veikalu, išleistu jam gyvam esant, tapo „Trumpas šventai numirusių Jėzaus Draugijos brolių koadjutorių paminėjimas“ (1673 m.).

Ir savo turiniu, ir forma brandžiais veikalais Albertas Vijūkas-Kojalavičius savo pradėtą kurti Lietuvos istoriografiją iškart iškėlė į europinį lygį. A. Kojalavičiaus pripažinimą katalikiškoje Europoje liudija jo bendravimas su garsiąja bolandistų – Nyderlanduose įsikūrusia mokytų jėzui-

tų, šventųjų gyvenimų tyrinėtojų, – draugija bei antrojo „Lietuvos istorijos“ tomo leidimas Antverpene. Šiandien, nuo Kojalavičiaus veikalų pasirodymo prabėgus daugiau nei trims šimtmečiams, jų praktinis aktualumas yra gerokai sumenkęs. Vis dėlto Lietuvos jėzuitų istoriko darbuose nemaža svarbių fundamentalių principų, aktualių ir mūsų laikams.

Alberto Kojalavičiaus – istoriko ir vieno iš Kauno jėzuitų namų steigėjų – istorinė reikšmė ir aktualumą šiandienai nepaprastai gražiai yra nusakęs t. Antanas Saulaitis: „Jėzuitų istoriko rašytiniam paveldui apibūdinti bene geriausiai tiktų namų, kuriuos trys broliai Kojalavičiai Kaune paliko jėzuitams, įvaizdis. Kaip XVII a. jų dovanoti sklypai prie Rotušės aikštės tapo mokyklos, bažnyčios ir vienuolyno pagrindu, taip istoriniai Kojalavičiaus darbai virto tolesnės Lietuvos istoriografijos pamatu, lygiaverčio Lietuvos ir Vakarų Europos dialogo pavyzdžiu.

Pirmuosius Jėzaus Draugijos pastatus Kaune per 360 metų teko perstatinėti, remontuoti ir plėsti. Kitiškai vertinti, koreguoti, pildyti teko ir A. Kojalavičiaus surašytą pasakojimą apie Lietuvos praeitį. Tačiau ir dovanotų pastatų, ir kurto istorinio pasakojimo paskirtis – talkinti ugdant dorus, sąmoningus, išsilavinusius Lietuvos valstybės piliečius – buvo svarbi tuomet, išlieka svarbi ir šiandien.“



*Perspauzdinti ir į lietuvių kalbą išversti
A. Kojalavičiaus veikalai:
Albertas Vijūkas Kojalavičius,
Lietuvos istorija, Vilnius, 1989;
Albertas Vijūkas-Kojalavičius,
Lietuvos istorijos įvairenybės, t. 1–2,
Vilnius, 2003–2004.*



Dr. Rasa Varsackytė

Viešpatie, leisk man byrėti grūdu į Tavo klėtį...

„Viešpatie, leisk man byrėti
grūdu į Tavo klėtį...“ – Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje skambanti giesmė tarsi nusako kiekvieno tikinčiojo kelio tikslą. Simboliška, kad Lietuvai švenčiant jai siūstos Evangelijos žinios 1000-metį, pačiame Kauno centre įsikūrę jėzuitai mini ir savosios istorijos sukaktis: prieš 360 metų čia įkurta jų mokykla, o 1759 m. konsekruota Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčia tikinčiuosius glaudžia jau 250 metų (iki tol jėzuitai kvietė melstis į laikinus maldos namus). Turbūt nesuklysimė tokių sutapimą pavadinę dėsningu atsitiktinumu: juk 1569 m. atvykę į tuometinę Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę (LKD) ir iš pradžių pradėję darbuotis Vilniuje, jėzuitai tapo svarbiu valstybės kultūros ir religinio gyvenimo veiksmu, sielovados ir švietimo lyderiais.

O kas prieš tris šimtmečius ir dabar jėzuitai yra Kauno miestui? Kokia bendrytė su kauniečiais užsimezgė per tuos 360 metų auklėjant miesto jaunimą?

1642 m. į Kauną atvykę jėzuitai pradėjo kurtis greta Rotušės aikštės trijų Jėzaus Draugijos nariais tapusių brolių – Alberto, Kazimiero ir Petro Kojalavičių – dovanotuose namuose ir žemėje. Dėl karų ir gaisrų jėzuitų rezidencijos statyba užsitęsė. Iš pradžių viename iš gautų sklypų jie pastatė koplyčią, tačiau toje vietoje pradėjus sta-



tyti bažnyčią, pamaldos perkeltos į XV a. pabaigoje statytą pirklio S. Dulkės namą (vadinamąjį Perkūno namą, jėzuitų nupirktą iš liuteronų, remiantis brolių Kojalavičių teise į šį pastatą). Didysis bažnyčios altorius iškilmingai pašventintas 1722 m. Kaip rašė vyskupas M. Valančius, „kun. Milvydas, armotoms šaudant, pernešė Švč. Sakramentą ir pamaldas iš koplyčios į naują bažnyčią; žmonių buvo daug; kai kurie pagaliau verkė iš džiaugsmo“¹. 1759 m. Žemaičių vyskupas Antanas Tiškevičius, gavęs Vilniaus vyskupo Mykolo Jono Zenkovičiaus leidimą, galiausiai konsekrovo jėzuitų bažnyčią, dedikuotą šv. Pranciškui Ksaverui.

1649 m. pradėjusi veikti Kauno jėzuitų mokykla (vėliau tapusi kolegija) šliejosi prie bažnyčios iš vakarų pusės. Tuomet mokyklą sudarė keturios klasės: trys – žemesnio skyriaus (infirma, gramatika ir sintaksė) bei viena aukštesnio (poetika). Tiesa, palyginti su kitais LDK miestais, jė-

¹ M. Valančius. *Pastabos pačiam sau*. Baltos lankos, 1996, p. 151.

zuitų pedagogai į Kauną atvyko gana vėlai: iki 1649 m. jėzuitų kolegijos jau veikė Vilniuje, Polocke, Rygoje, Kražiuose, Gardine ir Vitebske. Kaip ir kitos jėzuitų mokyklos, Kauno kolegija dirbo pagal ignaciškosios pedagogikos gaires *Ratio et institutio Studiorum*, patvirtintas 1599 m. Daugiausia dėmesio jėzuitų mokyklose buvo skiriama retorikai ir lotynų kalbai, kurios mokytasi skaitant klasikinę literatūrą. Taip pat svarbi buvo užklasinė veikla – jėzuitų „mokytas ir iškalbingas religingumas“ reikalavo kurti ne tik mokyklas, bet ir visą infrastruktūrą.

Mokytis kolegijoje galėjo berniukai nuo 9 iki 17 metų amžiaus, mokymosi tarpniai buvo: „gramatikos, humanistinis ir retorikos“. 1653 m. atidaryta aukštesnė retorikos klasė, kurioje pradėta dėstyti filosofiją, ir Kauno jėzuitų mokykla tapo kolegija. Jėzuitų kolegijos, kaip vidurinio lavinimo mokyklos, atsiradimas – savotiškas lūžis Kauno mokyklų raidoje (iki tol veikė tik pradinės parapijos mokyklos; pradžios mokslų pasauliečius mokė ir seserys bernardinės, taip pat dominikonai, karmelitai). Prie mokyklos įsteigta Šv. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo sodalicija arba brolija, kurios tikslas buvo ugdyti įvairių luomų atstovus, pasiryžusius tobulintis, apaštalausti ir ginti Bažnyčią pamaldumu Marijai. Jėzuitai stengėsi brolijos narius parengti visapusiškam tikro krikščionio gyvenimui – išugdyti dorus vyrus, tėvus, piliečius, valdininkus, amatininkus.

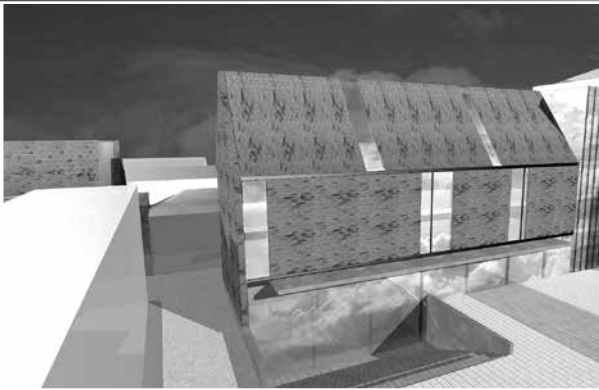
Tad atvykę į Kauną, jėzuitai gana greitai tapo svarbiausiu dvasiniu ir kultūros centru, vienijusiu anuometines bajorų ir miestiečių bendruomenes. Jėzaus Draugijos nariai ne tik vykdė savąją edukacinę programą, bet ir kartu su kitais vienuolynais plėtojo sielovados ir karitatyvinę veiklą, dalydamiesi su miestiečiais jų džiaugsmiais ir vargais. Kolegijos darbas buvo nutrūkęs dėl XVII a. viduryje vykusių karų, kai didžioji dalis Kauno buvo sugriauta. Mokykla darbą atnaujino 1662 m., jos programa plėtėsi: kolegijoje atsirado teatras ir orkestras. Tiesa, Šiaurės



karas (1700–1721 m.), švedų, paskui rusų okupacijos vėl suardė mokyklos gyvenimą.

1709–1710 m. per marą mieste ligonių slaugyti likę jėzuitai galiausiai ir patys išmirė. 1710 m. rugpjūtį Kaune nebeliko nė vieno jėzuito, ir kolegija iki 1711 m. buvo tuščia. Bet Draugija atsiuntė naujų vienuolių, mokykla atsigavo. Kai 1773 m. Vilniaus vyskupo I. J. Masalskio pasiuntinys atvyko paskelbti popiežiaus Klemenso XIV brevės, panaikinusios jėzuitų ordiną, kolegija buvo ypač suklestėjusi. Tiesa, net ir po to jėzuitai ilgą laiką tebedėstė mokyklose, nes tokių mokytojų kaip jie valstybėje labai trūko. 1814 m. atkūrus Jėzaus Draugiją, Rusijos imperijai priklausančioje Lietuvoje jėzuitai jau nebegalėjo atsikurti.

Į Lietuvą jie sugrįžo tik po šimto penkiasdešimties metų pertraukos: 1923 m. Kaune įsikūrė Vokietijos Vakarų provincijos globojami jėzuitų namai. Vyresniuolu buvo paskirtas t. Jonas Kipas (Johann Kipp). 1924 m. atidaryta Kauno jėzuitų gimnazija. Dėsninga, kad mokykla tapo viena iš laikinosios sostinės pažibų. Kauno jėzuitų gimnazijoje tuo metu veikė nemažai žiūrovų sutraukiantys mokyklinis teatras bei kino salė, koncertavo du mokinių chorai, dūdų ir styginis orkestras. Gimnazijoje buvo įrengtas gamtos muziejus, bene didžiausias Baltijos šalyse. Jėzuitai aktyviai įsitraukė į krikščionišką veiklą: greta edukacinio darbo jie leido savo spaudą, šelpė neturtėlius, slaugė ligonius, lankė kalinius, rengė rekolekcijas.



Kauno jėzuitų gimnazija, naujojo priestato maketas ir priestatas šiandien. T. M. Malinausko, SJ, nuotr.

1940 m. sovietinė okupacija pradėjo represijas prieš Bažnyčią. Tais metais uždaryta ir Kauno jėzuitų gimnazija. 1941 m. vokiečių okupacinė valdžia leido jėzuitams atkurti savo gimnaziją Kaune. Tiesa, formaliai ji egzistavo vos keletą mėnesių, 1941 m. lapkričio 22 d. buvo suvalstybinta ir pavadinta Kauno IX gimnazija.

1989 m. jėzuitams grąžinta Šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje, po metų – Šv. Pranciškaus Ksavero Kaune. 1990 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybė suteikė Lietuvos jėzuitų provincijai juridinio asmens statusą. Tais pačiais metais Draugijai grąžinta ir atšventinta Šv. Ignaco bažnyčia Šiauliuose. 1991 m. Kauno jėzuitų gimnazija pradėjo mokslo metus.

Šių metų rudenį, minėdami 360 metų jubiliejų, Kauno jėzuitų gimnazijos bendruomenės nariai, lydimi bičiulių orkestro iš Šv. Willibaldo gimnazijos (Eichštetas, Vokietija), džiugiai žengė senamiesčio gatvėmis ir Laisvės alėja, praėvius vaišindami

gimnazijai dovanotoje sodyboje išaugintais obuoliais. Kauno jėzuitų gimnazija – seniausia iš šiuo metu veikiančių miesto mokyklų. Dvibokštė jėzuitų bažnyčia ir Perkūno namas, kuriame dabar veikia mokyklos biblioteka ir muziejus, jau seniai yra tapę Kauno miesto simboliais, vienuolyno ir miesto bendrystės ženklais.

Šiandien jėzuitų bažnyčia, vienuolynas ir mokykla vienija daugybę Kauno ir jo apylinkių šeimų: mokinių ir mokytojų, mokyklos alumnų, taip pat tų, kurie renkasi į pamaldas šioje bažnyčioje. Jėzuitai tęsia savo misiją – buria bendruomenę Dievo vardu. Kauno jėzuitų gimnazijos nuostatuose rašoma, kad, siekdama įgyvendinti savo misiją, mokykla moko mokinius ir padeda mokytojams bei tėvams ugdyti jų dvasinį gyvenimą, kuris „reiškiasi džiaugsmu, atjauta ir viltimi, kylančiais iš aktyvaus krikščioniško gyvenimo“. Gimnazijos šūkis *Ad majora natus sum* (Gimęs didesniems dalykams), paveldėtas iš jaunų XVII a. jėzuitų šv. Aloyzo ir šv. Stanislovo Kostkos, – savotiškas priesakas ir šiandienos mokiniui bei mokytojui. Nešti tikėjimą nevilties kamuojamai visuomenei, išdrįsti būti drąšiam ir kilniadvasiškam, atsispirti paviršutiniškumą propaguojančiai masinei kultūrai, kritiškai vertinti žiniasklaidos siūlomus idealus ir vertybes. Pagaliau išmokti stabtelėti ir rasti tylos minutę skubrioje, margoje, triukšmingoje šiandienoje: susitikti su Dievu asmeninėje maldoje, per šv. Mišais ir rekolekcijose.

Šv. Ignaco pedagogiką pripažįsta žymiausi pasaulio edukologai. Kaip ir prieš tris šimtus metų, jėzuitų mokykla ne tik suteikia dalykinių žinių savo mokiniams (ir mokytojams) – ji moko gyventi. Moko nešti šviesą, dalyti džiaugsmą, sėti viltį, puoselėti ir skleisti tikėjimą, kuris yra integrali žmogaus gyvenimo dalis. Kaip teigiama gimnazijos sielovados nuostatuose, mokykla įsitraukia į Bažnyčios misiją, nes sutampa gimnazijos ir Bažnyčios tikslai: visapusiškas žmogaus lavinimas, žmogiš-



kosios tapatybės suvokimas ir ugdymas, humanistinių ir kultūros vertybių, religinės savimonės, etikos ir doros puoselėjimas. Sielovada gimnazijoje plėtojama per įvairius užsiėmimus, vertybinio ugdymo programas (rekolekcijas), liturginį šventimą (Eucharistiją, Dievo Žodžio liturgiją, Susitaikinimo sakramentą ir bendrą maldą), per tikybos pamokas. Savo tikėjimą mokiniai liudija atlikdami socialinę praktiką. Po jėzuitų namų stogu taip pat įsikūręs suaugusiųjų katalikišku ugdymu besirūpinantis Gyvenimo ir tikėjimo institutas.

Jėzaus Draugijos devizas *Ad majorem Dei gloriam* (Didesnei Dievo garbei) atspindi ir gimnazijos akademinėje, sielovados bei socialinėje veikloje, kuria siekiama padėti visapusiškai atsiskleisti mokinio asmenybei. Ignaciškasis principas *cura personalis* pedagogus skatina rūpintis kiekvienu mokiniu asmeniškai, ugdyti lyderį, norintį tarnauti kitiems. Augantis, besimokantis, tobulėjantis žmogus – vaikas ir suaugęs, mokinys, mokytojas ir kiekvienas bendruomenės narys. Šiais Evangelijos paskelbimo tūkstantmetei Lietuvai metais gimnazijoje ypač susirūpinta suaugusiųjų sielovada. Mokytojams ir gimnazijos darbuotojams surengtos rekolekcijos „Neslėpkite žiburio“, tėveliai pakviesti į „Alfa“ kursus. Tikimasi, kad po jų susiburs nuolatiniai tėvelių maldos būreliai. Mokytojų, kaip ir alumnų, laukia advento, gavėnios bei mokslo metų užbaigimo rekolekcijos.

Jėzuitų gimnazijos mokiniai džiugina ne tik savo žiniomis. Gimnazija – tai na-

mai, kur gyvena muzika: kiekvieną savaitę mokiniai giesmėmis šlovina Viešpatį gimnazijos šv. Mišiose; nė viena šventė nepraeina be mokytojų Erikos Lukšienės ir Rasos Paleckytės suburtų choristų ir muzikantų, Vitos Braziulienės vadovaujamo folkloro ansamblio. Mokytojos Rasos Aitmanienės vadovaujami mokiniai piešia, tapo, fotografuoja, kuria plakatus, puošia mokyklą ir miestą. Kaip ir prieš tris šimtus metų, mokykloje gyva teatro dvasia: kasmet čia vyksta mokytojos Audronės Remeikienės organizuojamos „Mažosios scenos dienos“, suburiančios visos Lietuvos mokinių teatriukus. Gimnazija garsėja mokytojų Alinos Gutauskienės ir Vilmos Palienės vadovaujamomis debatų komandomis, kurios ne vienus metus laimi aukščiausius apdovanojimus Lietuvoje ir pasaulyje. Čia daug sportuojančių; prisimenant garsų jį gimnazijos auklėtinį – 1937 ir 1939 m. Europos krepšinio čempioną Zenoną Puzinauską – kasmet rengiamas Lietuvos mokyklų krepšinio turnyras. Didžioji kasmetinė gimnazijos šventė „Ad majora“ visiems svečiams geriausia atskleidžia, ką per metus išmoko ar sukūrė gimnazistai.

Prieš pusketvirto šimto metų pačioje Kauno miesto širdyje įsikūrę jėzuitai, jų įsteigta mokykla ir bažnyčia tapo gyvybine bendruomenės arterija, miestiečiams atnešusia daugybę akimirų, byrančių į Aukščiausiojo klėtį.



*Rita Liubinienė,
Kauno jėzuitų gimnazijos sielovados koordinatė*

Kokia bendruomenė esame ir galime būti?

Kauno jėzuitų gimnazijos bendruomenė – tai tėvai jėzuitai, mokiniai, jų tėvai, mokytojai, administracijos ir techninis personalas. Taip pat galėtume pridėti Katalikiškų mokyklų asociacijos bei Gyvenimo ir tikėjimo instituto darbuotojus. Kadangi kelerius metus vyksta naujo pastato statybos darbai, prie bendruomenės galime priskirti ir kantriai dirbančius statybininkus. Išėitų nei daug, nei mažai – per 2000 žmonių, vienaip ar kitaip susietų su gimnazija, susitinkančių ir bendraujančių tarpusavyje.

Kokia mūsų bendruomenė atrodo tėvams jėzuitams? Gimnazijoje šiuo metu dirbuojasi jėzuitų provincijolu paskirtą ankstesnį direktorių t. Gintarą Vitkų pakeitęs t. Aldonas Gudaitis, gimnazijos kapelionas t. Mindaugas Malinauskas ir socialinės praktikos koordinatorius t. Vaidas Lukoševičius. Mes dirbame ir mokomės jų

„namuose“ – kiti jėzuitai gyvena šalimais. Ar visada mūsų gimnazistai ar jų tėveliai pasisveikina su „tėveliukais“, sutikę juos kieme, bažnyčioje, Rotušės aikštėje ar Vilniaus gatvėje? Kažin... O juk norėtume, kad tvarkingas uniformas vilkintys gimnazistai būtų mandagumo ir paslaugumo pavyzdys...

Ar gimnazijoje gera naujai atėjusiam mokytojui ar kitam darbuotojui? Turbūt reikėtų klausti pačių naujokų. Manau, pirmoji reakcija teisingiausia, nes ilgėliau padirbę kolegą pripranta prie tradicijų, tvarkos ir naujienas bei pasikeitimus priima ne taip entuziastingai. Kolegų patirtis neįkainojama, tik labai svarbu „neužsisiausti“ savo išmanymu bei reikšmingumu, kaip ir „stačia galva“ nepulti vien į naujoves ar pokyčius. Būti vien puikiu žinių perteikėju ar specialistu – maža, dar reikia būti neskuobančiam, bet viską suspėjančiam, kantriai





T. M. Malinausko, SJ, nuotraukos

išklausančiam ir nuolatos natūraliai besišypsančiam. Ar daug tokių kolegų aplinkui? Vargu. O kaip būtų gera tarp tokių dirbti... Būtume ne žmonės, o malonūs ir dvasingi robotai...

Ar gera mūsų gimnazijoje mokytis penktokui? Į kitą klasę atėjusiam naujokui? Ar daug nuoširdumo ir draugiškumo tarp bendraklasių, mokytojų, darbuotojų? Ar konkurencija dėl aukštesnio pažymio, paskatinimo, pastangos dalyvaujant įvairiuose būreliuose, konkursuose neužgožia „mažų dalykų“ – ar dar turime laiko pastebėti, tarkim, kaip jaučiasi mūsų bendraklasis arba kodėl tokia liūdna gimnazijos budėtoja? Kazin ar atsakymas būtų teigiamas... O kaip norėtusi, kad tave priimtų tokį, koks esi, ir elgtusi kaip su pagarbos verta asmenybe...

Ar tėvams saugu ir gera, kad jų vaikai mokosi šioje gimnazijoje? O gal prisidėdami materialiai, jie tikisi ir atitinkamai įkainotos paslaugos? Gal tai tik barteriniai mainai? Mes jums mokame – jūs „išmokinatė“ mūsų vaiką, kad jis gebėtų siekti karjeros, lengvai įstotų į užsienio universitetus, pageidautina, kad dar būtų paklusnus ir mandagus.... Ir, aišku, apsaugotas nuo neigiamos „gatvės“ įtakos. Dalis tėvų taip įsivaizduoja savo santykius su gimnazija. Laimei, kiti, be materialaus indėlio, prideda

dar didesnę vertę turintį – savo laiką ir malda.

Lengviausia – priekaištauti, kaltinti, smerkti. Galima burnoti prieš valdžią, direktorių, kolegą, bendraklasį.... Bet galima paklausti ir savęs: „Ką aš padariau, kad padėtis keistųsi?“ Galima teigti, kad Dievo karalystės žemėje niekada nebus. Galima... Bet galima bandyti ją kurti, juo labiau, kad turime puikiausią vadybos ir pedagogikos vadovėlį – Šventąjį Raštą. Turime gyvus liudytojus – tėvus jėzuitus, kurie jau 360 metų šioje gimnazijoje dalijasi savo patirtimi. Kurioje kitoje pasauliečių darbovietėje tam būtų tiek patirties ir motyvacijos?

Svarbiausia – nugalėti asmeninę puišybę, norą įtikti, patikti ir remtis tik savimi. Jei tai įveiki ir visuose darbuose seki tikrai Kristumi, tuomet ir pavyksta. Aišku, kai nesi vienas ar tik dviese su Juo. Šalia būtina reikalingi kiti žmonės, kurie atsidavę seka Kristumi, visa, kad ir ką veiktų, darydami didesnei jo garbei. Buriant mūsų bendruomenę, tėvai jėzuitai – labai didelė paspartis, bet ne mažiau svarbios kolegų, mokinių bei jų tėvų pastangos ir geranoriškumas. Kursai, rekolekcijos, maldos būreliai, agapės – tai laikas, kai du ar trys susirenka Jėzaus vardu, ir jis yra drauge. Labai svarbu Kristumi sekti kartu.

Visai mūsų bendruomenei linkiu be išlygų pasitikėti Kristumi ir mylėti artimą kaip save. Tik patys priimdami Tėvo meilę būsime pajėgūs ją dalyti kitiems. Dievui nėra negalimų dalykų, ir jo Karalystę žemėje sukurti įmanoma.

Visai mūsų bendruomenei linkiu be išlygų pasitikėti Kristumi ir mylėti artimą kaip save. Tik patys priimdami Tėvo meilę būsime pajėgūs ją dalyti kitiems. Dievui nėra negalimų dalykų, ir jo Karalystę žemėje sukurti įmanoma.

2009 m. gruodžio 3 d., per šv. Pranciškaus Ksavero šventę, Kauno jėzuitų gimnazijos įkūrimo 360 metų sukaktis paminėta šv. Mišiomis, konferencija, teatralizuotu renginiu ir moksleivių darbų parodomis.



T. Vytautas Sadauskas, SJ,
Vilniaus jėzuitų gimnazijos kapelionas



Mokomės būti drauge

Ankstyvosios krikščionių bendruomenės bruožai

Šiandien dažnai apgailestaujame, kad vienas iš skaudžiausių sovietmečio palikimų – tai žmonių nepasitikėjimas vienas kitu bei sugriautos kaimų, parapijų, miestelių, darboviečių ir kitos bendruomenės. Pažvelkime į krikščionybės pradžią. Pirmosios žydų krikščionių bendruomenės gyvenimas Apaštalų darbuose vaizduojamas išties idealiomis spalvomis. Tikintieji uoliai laikėsi „apaštalų mokslo ir bendravimo, duonos laužymo ir maldų. [...] Nuosavybę ir turtą jie parduodavo ir, ką gavę, padalydavo visiems, kiek kam reikėdavo“ (Apd 2, 42–44). Pirmieji krikščionys suprato bendruomenės

svarbą, Jėzaus Evangelija juos kvietė į bendrystę su Dievu ir kitais žmonėmis.

Atidžiau pažvelgę į tai, kas vienijo pirmuosius krikščionis, galėtume išskirti keturis dalykus. Pirma, kristocentriškumas – tikėjimas Kristumi: Kristus yra Dievo paveikslas, pirmasis prisikėlęs iš mirusiųjų, duodantis pagrindą meilei ir vilčiai. Antra, Dievo karalystės atėjimo laukimas – tikėjimas, kad kai prisikėlęs Kristus ateis, Dievo karalystė visiškai įsigalės. Trečia, liturginis šventimas: krikštas, rankų uždėjimas, duonos laužymas – visi šie liturginiai veiksmai yra bendruomeniniai, tai būdas švęsti tikėjimo slėpinį. Ketvirta, askezė – dvasinės pastangos gyventi pagal Evangeliją, troškimas panašėti į Kristų, nešti Evangeliją į kasdienybę, kad ji būtų paliudyta kitiems žmonėms, kad taptų gyvenimo „raugu“. Šie keturi bruožai vienijo krikščionis, skatino burtis į bendruomenes, kurti aplinką, o vėliau ir visuomenę, alsuojančią Kristaus Dvasia.



Šiometinė Vilniaus jėzuitų gimnazijos penktokų stovykla

Bendruomenės svarba

Pirmoji mūsų bendruomenė yra šeima. Per krikštą ir tikėjimą mes tampame didesnės bendruomenės – Bažnyčios – nariais. Šiandien savo priklausymą šiai bendruomenei, savo dvasinę giminybę išreiškiame įvairiais būdais, bet labiausiai – švęsdami Eucharistiją. Kaip pirmieji mokiniai, mes maitinamės ir stiprinamės Viešpaties mėsos Žodžiu ir gyvybės Duona, šventimą pradedami atsiprašymu ir Viešpaties atleidimo priėmimu. Tai gera pamoka gyvenimui... Kiekvienoje sveikoje bendruomenėje at-

siprašymas, atleidimas, tarnavimas turėtų būti pagrindiniai dalykai. Jėzus moko: „Kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebus visų vergas“, – pateikdamas tokio elgesio pavyzdį: „Juk ir Žmogaus Sūnus atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti ir savo gyvybės atiduoti kaip išpirkos už daugelį“ (Mk 10, 44–45).

Pastangos būti Jėzaus mokiniu ir gyventi krikščionišką gyvenimą atskirai nuo tikėjimo bendruomenės neturi prasmės. Jėzaus Draugijos ikūrėjui šv. Ignacui Lojolai buvo savaime suprantama, kad kiekvienas, kurio gyvenimą paveikė rekolekcijos (Dvasinės pratybos), nori gyventi kaip Bažnyčios (turėdamas galvoje Romos Katalikų Bažnyčią) narys.

Jėzaus Draugijos dokumentuose iškeliamą tikinčiųjų bendruomenės svarba tikėjimui ir teisingumui puoselėti. 33-ioji Generalinė kongregacija (GK) pabrėžė, kad dabartinė Draugijos misija yra tarnauti tikėjimui ir kurti visuomenę „tokie evangelinio teisingumo, kuris būtų Dievo meilės ir gailingumo išraiška“. 34-oji GK teigė, kad visuomenės raida – tai ne vien ekonominių ir politinių struktūrų keitimasis. Kadangi pačios struktūros yra išsisknijusios į visuomenines ir kultūrinės vertybes bei pažiūras, „žmogaus išlaisvinimas prasideda kuriant žemutinio, nevyriausybinių, taip pat ir politinio lygio solidarumo bendruomenes, kur visi gali kartu darbuotis visapusiškai žmogaus vystymuisi“.

Vilniaus jėzuitų gimnazijos bendruomenė

Vienas iš Vilniaus jėzuitų gimnazijos tikslų – kurti bendruomenę, alsuojančią evangeline meilės ir laisvės dvasia, padedančią visapusiškai žmogaus ugdymui(si). Tokioje bendruomenėje gali laisvai skleistis talentai, atsirasti atsakomybės jausmas už save, kitus ir pasaulį, plėtotis kryptinga veikla. Paminėtina, kad Vilniaus jėzuitų



Šeimų prisistatymas



gimnazija savo pradžių sieja su Vilniaus jėzuitų kolegija, įsteigta 1570 m. Jėzuitų archyve Romoje išliko kolegijos atidarymo iškilnių programa, kurioje sakoma: „Kuo religingesnius, išmintingesnius ir kuo labiau išsilavinusius patarėjus bei piliečius turės valstybė, tuo geriau ir sėkmingiau galės būti tvarkoma.“

Šiandien savo tikslus ir misiją gimnazija apibrėžia taip: tai nuolat auganti, besimokanti, glaudžios vienybės su Dievu ir vienas su kitu siekianti veiklaus tikėjimo bendruomenė, ugdomi „asmenybę kitiems“, besikeičiančioje visuomenėje gebančią puoselėti tikėjimo, mokslo ir kultūros dialogą. Be akademinės veiklos neatskirama gimnazijos gyvenimo dalis yra sielovada ir socialinė veikla. Sielovada siekiama ugdyti krikščionišką dvasingumą, puoselėjanti tarpusavio bendrystę bei gailingumą ir siekianti teisingumo. Socialinė veikla mokykla ugdo mokinių solidarumą su žmonėmis, turinčiais kitokių gebėjimų ir socialinių galimybių nei dauguma. 1–4 klasių gimnazistai per ketverius metus atlieka 120 valandų socialinę praktiką. Dirbama ligoninėse, prieglaudose, su neįgaliais vaikais, padedama gimnazijos stovyklose ir rekolekcijose.

Didelį ir svarbų vaidmenį ugdant bendruomeniškumą gimnazijoje turi religinė patirtis. Mus vienija kryžius, išreiškiantis mūsų tikėjimą Kristumi, t. y. tikėjimą, kad svarbiausias žodis priklauso ne savimeilei ir mirčiai, bet meilei ir gyvenimui. Į Išga-

nytojo gyvenimo slėpinius gilinamės reko-
lekcijose, juos švenčiame liturgija. Bendrys-
tę išgyvename malda, labdaros akcijomis,
socialine veikla, stovyklaudami.

Iš gimnazijos gyvenimo

Kasmet mokslo metų pradžioje vyksta
tradicinės stovyklos penktokams. Šiomet
kiekviena penktokų klasė tris dienas pralei-
do gimnazijos stovyklavietėje prie Guobsto
ežero, Trakų rajone. Stovyklos tema „Ar
mes bendruomenė?“. Žinoma, per tokį trumpą
laiką sunku pasiekti tikrą bendruomeniš-
kumą, tačiau tai puiki galimybė vieniems
kitus geriau pažinti, susidraugauti, pradėti
kurti bendruomenę. Stovyklą organizuoja
ne tik kapelionas ir klasių auklėtojai, bet
įtraukiami ir moksleivių tėvai bei vyresniųjų
klasių gimnazistai. Šiomet jie buvo grupelių
vadovai, organizavo įvairius užsiėmimus ir
žaidimus. Tėvai rūpinosi maitinimu, padėjo
užtikrinti nakties poilsį. Smagu buvo stebėti,
kaip tarp tėvų, tas dienas praleidusių stovyk-
loje, mezgasi ryšys. Dažnai matydavau juos
susėdusius prie kavos ar arbatos ir diskutuo-
jančius. Tai buvo puiki galimybė ir klasių
auklėtojoms susipažinti su tėvais, išgirsti jų
lūkesčius, pasidalyti rūpesčiais, o tėveliams –
pažinti savo vaiko klasės vadovą.

Pirmoji stovyklos diena buvo skirta
sporto varžyboms, žygiui po Lygainių kai-
mo apylinkes. Kiekviena klasė čia atsisklei-
dė kitaip. Vieni buvo ramesni, linkę klaus-
ti, diskutuoti, kiti – itin aktyvūs, pvz., per
žygį aptiktą didelį rąstą visi kartu, linksmai



Kurie stipriausi? T. V. Sadausko, SJ, nuotraukos.

dainuodami, atnešė į stovyklos laužavietę.

Antrąją stovyklos dieną svarstėme,
kas yra bendruomenė, ko reikia, kad mes
taptume tikra bendruomene. Vaikai turėjo
suprasti, kad kiekvienas iš jų turi savitų do-
vanų, talentų, kuriais praturtina kitus. Todėl
bet kuris klasės draugas yra labai svarbus,
jį reikia gerbti, priimti tokį, koks yra, my-
lėti. Dieną baigėme tėvų vakaru. Susėdo-
me dviem ratais – vaikai sėdėjo mažesniu
ratu salės viduryje. Kiekviena šeima turėjo
prisistatyti – papasakoti apie savo veiklą,
pomėgius, pristatyti šeimos narius, kurių
skaičius svyravo nuo vieno iki septynių, o
veikla – nuo eilinio darbininko iki Seimo
nario. Buvo įdomu stebėti tėvų reakciją, do-
mėjimąsi kitomis šeimomis. Tėvai neišven-
gė ir kūrybinės užduoties bei griežtos vaikų
komisijos vertinimų. Po to laukė vakarienė
prie laužo. Lydėjo gera nuotaika, jautėme,
kad vakaras visus suartino.

Trečiąją dieną aptarėme stovyklą, visi
kartu šventėme Eucharistiją. Tai buvo
stipriausia krikščioniškos bendruome-
nės patirtis – klausėmės Dievo Žodžio,
kartu giedojome, meldėmės, linkėjome
ramybės, priėmėme Komuniją. Vaikai
savo rankose laikė po mažą akmenuką.
Jie skirtingi, kaip ir mes. Kažkada A. de
Saint-Exupéry rašė, kad akmuo, besimė-
tantis kažkur laukuose, yra nereikšmin-
gas, niekam netarnauja, tačiau įmūrytas
į pamatus gali tapti katedros akmeniu.
Taip jo egzistencija įprasminama. Kar-
tu su kitais jis atlieka svarbų vaidmenį –
paremia katedrą, nes vienam akmeniui iš-
kritus, pamatas nebebus toks tvirtas.

Būdami kartu, mes gludinamės ir, kaip
tie akmenys, prigludame arčiau vienas
kito. Šis „gludinimas“ ugdo mūsų nuolan-
kumą, atvirumą, gebėjimą priimti kitus, bet
nežlugdo mūsų laisvės – esame laisvi rinktis
tai, kas tarnauja kitiems. Tačiau kartu mes
galime nuveikti daugiau, be to, supratimas,
kad esame priklausomi vieni nuo kitų, tikra
pagarba ir bendrystė daro mus laimingus.



T. Antanas Saulaitis, SJ

Bendruomenės diena



Pirmąkart Bažnyčioje buvo sunkiai suvokiama, kaip dėl augančio krikščionių skaičiaus tame pačiame miestelyje Viešpaties dienos Eucharistija galėtų būti švenčiama ne vienoje, o keliose bendruomenėse. Šiandien daugelyje didmiesčių parapijų savaitgaliais aukojamos kelerios šv. Mišios. Pal. Jurgio Matulaičio misijos Lemonte vadovams rūpėjo, kad žmonės, dalyvaujantys sekmadienio Mišiose 9, 11 ar 18 val., galėtų vieni su kitais susipažinti ir suartėti.

Eucharistija – bendruomeninė šventė. Bendruomeniškumui ugdyti misija parengė projektą, kuriam reformatų globojamas Kalvino fondas liturgijai puoselėti skyrė 6 tūkst. JAV dolerių. Misijos savanoriai lankė kursus Kalvino kolegijoje. Pagrindinis šio projekto žingsnis – 2007 m. rugsėjį švęsta Bendruomenės diena. 2009 m. rugsėjo 20-ąją įvyko jau trečioji tokia šventė.

Kadangi Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje telpa tik 450 lankytojų, Mišios (vienintelės tą dieną) sekmadienio ryte

švęstos Pasaulio lietuvių centro kiemelyje šalia bažnyčios. Giedojo misijos choras, vaikų choras „Vyturys“, grojo kanklininkų būrelis. Visiems išdalyti lapeliai su giesmėmis ir maldomis. Dalyvavo 850 parapijiečių ir svečių (2007 m. – 525, 2008 m. – 700). Daug jaunų šeimų su angeliukais ar buvusiais angeliukais.

Antroji dalis – tarnysčių mugė ir meno projektas. 2007 m. kiekviena šeima lyg į staklių rėmus galėjo įverti savo šeimos kaspiną su įrašu „Išsausti“ trys dideli takeliai kurį laiką kabėjo bažnyčioje. Antraisiais metais kiekvienai šeimai pasiūlyta prirašyti ar pripaišyti po langelį, kurie drauge sudarė didžiulę bažnyčios altoriaus staltiesę. Šįkart septyni Pasaulio lietuvių centro vidinio kiemo langai papuošti septynių Šventosios Dvasios dovanų simboliais. Per šimtą žmonių nudažę savo delnus sudėjo iš jų atspaudų gyvybės medį.

Tarnysčių mugėi gretimame kiemelyje sustatyta apie 30 stalų. Misijų, įvairių kitų



savonoriškų bei labdarin-
gų draugijų ar sąjūdžių at-
stovai, išdėlioję plakatus,
nuotraukas, lankstinukus,
pasakojo apie savo veiklą,
stengdamiesi pritraukti tal-
kininkų. Savo stalus turėjo ateitininkai (su
sprogūzų krosnele), skautai, Lietuvos fon-
das, „Vaikų vartai į mokslą“, „Saulutė“,
anoniminių alkoholikų „Viltis“, dienraš-
tis „Draugas“, Pasaulio lietuvių centras,
„Lietuvos dukterys“, „Tūkstantmetis“ ir
kiti. Didelio susidomėjimo sulaukė misi-
jos – Tado ir Rūtos Kulbių šeimos stalas su
eksponatais iš jų vienu metų savanoriškos
tarnybos Etiopijoje. Mišių skaitovai, pa-
tarnautojai, ligonių lankytojai, Komunijos
nešiotojai, bažnyčios puošėjos, choristai
ir kiti kalbino tuo metu užkandžiaujančius
šventės dalyvius. Maistą išdėliojus ant ke-
liolikos staliukų, žmonės gražiai tarp tar-
nysčių mugės stalų išsisklaidė. Visus kartus
pietūs patiekti nemokamai: pirmą kartą –
iš Kalvino fondo lėšų, kitus du kartus – iš
privačios aukos. Meteorologinės tarnystės
grupelė išmėgdė gerą orą, lyti pradėjo po va-

landos, šventei pasibaigus.

Šiomet per Mišias prieš
rinkliavą išdalyti pieštukai
ir lapeliai su tarnysčių sąrašais. Į įvairią sa-
vanorišką veiklą įsitraukė 142 asmenys.

Po antrosios Bendruomenės dienos pa-
rapijiečiai pageidavo dar. Šiais metais pra-
dėta kita tradicija – Sekminių išvakarėse
suburti misijoje krikštytus, sutvirtintus ir
Pirmąją Komuniją priėmusius, jų šeimas ir
draugus. Mišios taip pat vyko kiemelyje su
šiuos sakramentus primenančia puošyba ir
vaišėmis po jų.



Dariaus Brazionio nuotraukos

Kardinolas Avery Dulles, SJ

Tikėjimas ir jo turinys

Kartą klebonas airis savo bendruomenei pasakė, jog tikėjimo tiesos – tai Dievo sugalvotos mįslės, kad mus išlaikytų nuolankius. Atrodo, kai kurie mažiau išsilavinę katalikai šią nuomonę priėmė. Jie pagrįstai tiki Trejybe, popiežiumi, septyniais sakramentais, atlaisais, dar galbūt angelais sargais. Jie nesuvokia šių tikėjimo tiesų, bet tiki jomis, nes tai daryti pirmiausia įpareigoja Bažnyčios vyresnybė.

Toks išorinį autoritetą pabrėžiantis požiūris į tikėjimą lengvai gali sukelti dvasinę tuštumą ir abejingumą. Kai kurie mano, kad ne taip svarbu, ką Dievas apreiškė, svarbu apskritai tikėti. Pamaldūs krikščionys, nesuvokdami, kad šitaip burnoja prieš Dievą, kartais sako: „Mano tikėjimui nesvarbu, ar Dieve yra penki asmenys, ar dešimt, ar trys.“ Tokia nuostata atspindi pavojingą negebėjimą suprasti, kad tarp tikėjimo akto ir jo doktrinos turinio yra labai artimas sąryšis.

Tikėjimo turinys, ypač pagrindiniai dalykai, tokie kaip Trejybė ir Įsikūnijimas, negali būti atskirti nuo paties tikėjimo. Tikėjimas nėra tuščias maišas, kuris gali būti pripildytas bet kuo, ką Dievas nori pasakyti. Dogmos, t. y. tikėjimo tiesos, pabrėžia tai, kas tikėjimas savo vidinėje realybėje jau yra. Jos apšviečia tai, kas mūsų tikėjime svarbiausia.

Pažvelgę iš kitos perspektyvos matome, kad mūsų tikėjimas yra kristologinis. Tai – dialogas: Dievas save dovanoja žmogui, o žmogaus jį priima. Šis dialogas viršūnę pasiekia Jėzaus Kristaus įvykyje. Kiekviena kita dieviška dovana ir tai, kaip žmogus ją priima, tėra tik atspindys to, ką

Dievas ketino įvykdyti ir įvykdė Kristuje. Dėl šios priežasties Naujasis Testamentas gali rašyti, kad Kristus yra tikėjimo pradžia ir išstobulintojas (plg. Žyd 12, 2). Visas tikėjimas iš jo kyla ir į jį krypta.

Visas Kristaus įvykis gali būti suskirstytas į tris etapus. Pirma, per Įsikūnijimą Dievas parodo savo meilingą iniciatyvą: jis nužengia kaip Dvasia ir įgalina Mariją pradėti Žodį, tampantį Kūnu. Antra, Kristus, kaip žmogus, atsiliepia pilnutinai, ypač per kančią ir mirtį. Kryžiaus klusnumas gali atrodyti kaip blogio pergalė, tačiau tai didžiausias malonės triumfas, žmogiškajai Kristaus egzistencijai suteikiantis aukščiausią pilnatvę. Taip kryžius atveda prie trečiosios fazės – Prisikėlimo, išreiškiančio mirčiai nepavaldaus gyvenimo slėpinį.

Pagrindinės tikėjimo tiesos apie Įsikūnijimą, Kryžių ir Prisikėlimą išreiškia tai, kas krikščionių bendruomenei per išistus amžius Kristaus įvykyje buvo prasingiausia.

Apreikšdamas Įsikūnijimą, Dievas apšviečia mus savo Dvasia ir įgalina suvokti bei skelbti jo Žodį. Taip apšviesti, mes tikėjimo aktu laisvai atsiliepiame ir ištikimai laikomės Dievo Žodžio. Kai atsiduodame jam iš meilės, pradedame patirti ramybę, kurią tegali duoti tik Dievas. Malonės gyvenimas žemėje mums teikia būsimos garbės nuojautą, primenančią prisikėlusio Kristaus garbę. Taip mūsų tikėjimo patirtis nors ir ne iki galo, tačiau autentiškai atspindi paties Kristaus gyvenimą. Kristus yra mūsų tikėjimo šaltinis ir pavyzdys.

Tai, ką sakėme apie Trejybę ir kristologiją, su tam tikromis išlygomis tinka ir apskritai kalbant apie apreikštąją tiesą.



T. V. Šimkūno, SJ, nuotr.

Mūsų dienomis teologija negali pasitenkinti vien sudarinėdama privalomų tikėti tiesų sąrašus. Nepateikiant konteksto, jos gali atrodyti nereikšmingos ar beprasmės. Kadangi teologija yra studijavimas, kaip Dievas save atskleidžia draugystėje su žmogumi, teologas negali kalbėti apie Dievą, nekalbėdamas ir apie žmogų. Gera teologija praturtina žmogaus gyvenimą, atkreipdama dėmesį į jo pakilimus ir nuolydžius, jo absoliučią prasmę ir kryptį.

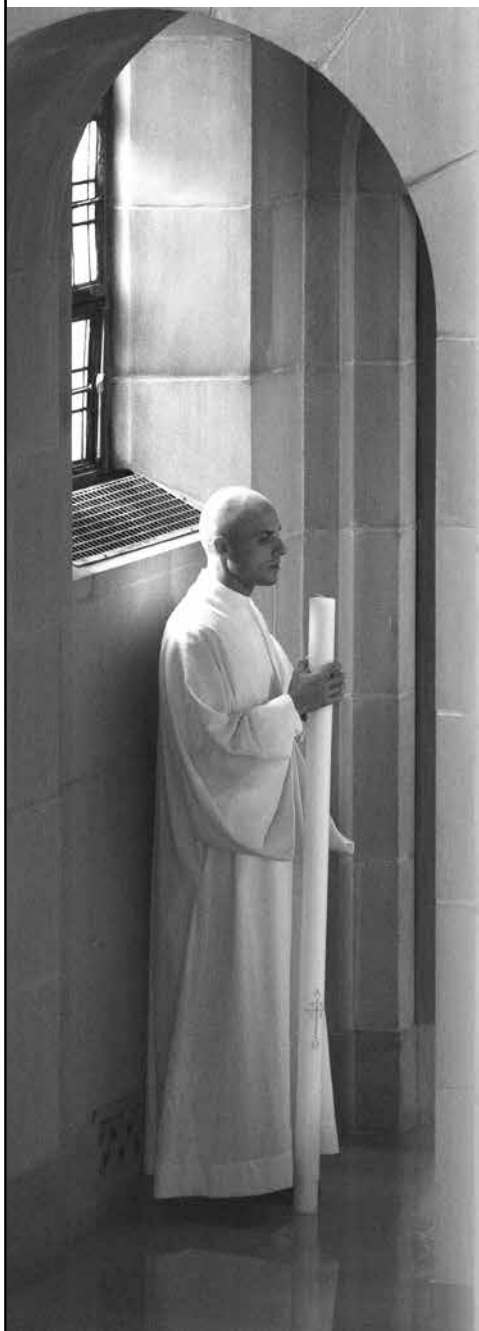
Ištikimai atlikdama šią užduotį, teologija gali išsklaidyti iliuziją, kad tikėjimas yra labiau pasyvus prisitaikymas prie Bažnyčios sprendimų. Tikėjimas – tai nuolatinė bendrystė su meilės Dievu.

*Faith and Its Contents,
America, 2009 m. liepos 6–13 d.*

***Iš anglų k. išvertė
t. Vidmantas Šimkūnas, SJ***

Greg Kandra

Išmokyk mus melstis



„Viešpatie, išmokyk mus melstis.“
Ar Evangelijoje yra skvarbesnių žodžių už šiuos? Ši frazė veda mus prie pačios tikėjimo šerdies – prašymo, kuriuo maldaujama paguodos, pamokymo, vadovavimo ir vilties. *Jėzau, mesk mums gelbėjimosi lyną. Mums reikia pagalbos. Išmokyk mus melstis!* Praėjus dviem tūkstantmečiams, šis graudus šauksmas vis ataidi žmonių širdyse. *Duok mums žodžių. Padėk mums surasti būdą nuoširdžiai ir nuolankiai išreikšti tai, ką jaučiame, ir galbūt, tik galbūt, leisk, kad mums šmėstelėtų Dievo veidas. Išmokyk mus. Prašome.*

Maldai man visuomet reikėjo pastangų. Kai kuriems ji kyla lengvai, natūraliai – kaip čiaudulys ar šypsena. Bet ne man. Taigi, maldai man reikia pastangų ir manau, kad dažniausiai jų nepakanka. Kai bandau melstis, man atrodo, kad Dievas žvelgia pro petį ir nepatikliai purtydamas galvą, lyg pats sau, sako: „Tu tikriausiai juokauji. Ar tai galima vadinti malda? Verčiau liaukis!“

Per paskutiniuosius pusantrų metų mano maldos „raumenys“ buvo intensyviai mankštinami. Aš dalyvauju nuolatinių diakonų ugdymo programoje, todėl malda man nebėra laisvai pasirenkamas dalykas. Neišvengiamai ji tapo nuolatine. Kandidatams į diakonus privaloma kasdienė Valandų liturgija. Taip pat mes ieškome ir asmeninio laiko valandėlių dienos peržvalgai atlikti, mąstyti ir medituoti. Tačiau Evangelijos žodžiai „Išmokyk mus melstis“ da-

T. V. Šimkūno, SJ, nuotr.

bar man atrodo dar aktualesni. Kaip mes išmoksime to, kas kartais atrodo taip sunku? Kaip išdrįsime prabilti į Dievą?

Būdami vaikai, mes pradėdame taip, kaip pradėjo ir Jėzaus mokiniai, mokydami trumpos, paprastos maldos žodžių – stengiamės juos įsiminti. Paskui praktikuojamės. *Tėve mūsų, kuris esi danguje*, arba: *Dabar guluosiu aš miegoti...* Mes sveikiname Mariją, garbiname Trejybę ir mažais pirščiukais mokomės sukti rožinio karoliukus.

Išmokyk mus melstis.

Mūsų lūpos deda skiemenis, mes suneriame rankas ir užmerkiame akis, pasitikėdami, kad Dievas mus girdi.

Sekmadieniai ateina ir praeina. Bažnyčioje po Komunijos lėtai grįžtame į suolą su dieviška skiedrele ant liežuvio, paskui priimame Jį visiškai ir nulenkę galvas meldžiamės. Meldžiamės dėkodami. Meldžiamės sunkiai. Meldžiame sniego Kalėdoms. Meldžiame mažmožių. Meldžiame, kad pavyktų pranešimas. Meldžiame, kad mums nutiktų kas nors gera, kad paliestų malonė, kad ji pakeltų mūsų dvasią. *Amen*.

Laikui bėgant išmokstame kurti savas maldas. *Brangusis Dieve, padėk man išlaikyti šį testą*. Bandydami ir klysdami, išmokstame palaikyti pokalbį su Dievu, neregimai ir taip arti esančiu! *Sveikas, Dieve, čia vėl aš*. Kartais mes prašome malonių, kartais gailestingumo, kartais kokio nors neapčiuopiamo ženklų, kad viskas bus gerai, kad jis rūpinasi visatos reikalais ir jiems vadovauja. Mes beldžiame ir laukiame, kad durys atsidarytų.

Išmokyk mus melstis.

Ilgainiui savo maldoje išmokstame nuostoti kalbėti ir pradėdame klausytis. Galbūt giliausią bei tvariausią maldos prasmę mes ir atrandame kaip tik tuomet, kai didžiai savo nuostabai suvokiame, jog ji anaip tol

nėra monologas. Malda – tai dialogas. Tas, į kurį mes meldžiamės, turi kai ką pasakyti. Mes įtraukiame Dievą į nuoširdų pokalbį ir ieškome akimirku, kad galėtume jam ką nors pakuždėti, o paskui norime klausytis, ką jis atsakys. *Ar taip gali būti? Ką tu sakai?* Aiškiausiai atsakymą išgirstame padvelkus vėjui ar suspurdėjus širdžiai. Galbūt jis nėra ištariamasis, nesukelia jokio garso, tačiau vis vien girdimas.

Taip šimtmečiais buvo meldžiamasi Judėjos kalvose, Italijos vienuolynuose, mokyklų klasėse nuo Kijoto iki Kvebeko. Ir šiandien taip meldžiasi karmelitai, jėzuitai, cistersai ir pranciškonai. Tą patį galima pasakyti ir apie santechnikų, kunigų, durininkų ar gydytojų maldą. Susitikdami su Dievu, susiduriame su savimi ir vėl prašome kilniausios ir širdingiausios paslaugos:

Išmokyk mus melstis.

Man tai yra ir ieškojimas, ir klausimas. Kai aš pradėjau skirti daugiau dėmesio savo maldos gyvenimui, pasijutau keliaująs per nepažįstamą teritoriją, ieškodamas nepagaunamo silueto, išnykstančio už medžių. Kur link aš einu? Ko jis nori? Ką aš girdžiu?

Dvasia kviečia. Aš pakeliu akis nuo savo darbo, padedu jį į šalį ir seku. Nors ir privalau perskaityti keletą knygų bei parengti kelis straipsnius, nors ir suplanuotas laikas susitikimams, Dievas nenustoja kvietęs, ir aš einu. Vinguotu keliu, per tankmes, įveikdamas sraunias upes ir gilius slėnius, aš seku Tuo, kuris sekė paskui mane, dusdamas iki kvapo netekimo, kol sutinku jį miško laukymėje. Jis atgręžia į mane savo Veidą, o aš nepajėgiu praverti lūpų ir neįstengiu prabilti...

*Teach Us to Pray,
America, 2005 m. birželio 20–27 d.*

***Iš anglų kalbos išvertė
t. Vidmantas Šimkūnas, SJ***



Kasdien vis labiau būti krikščionimis

Kas žmonių grupelę daro bendruomene ir kaip ji padeda savo nariams atpažinti kasdieniame gyvenime drauge keliaujantį Viešpatį, kalbėjomės su Krikščioniško gyvenimo bendruomenės Vilniaus ir Kauno grupelių nariais Auste Ryliškyte-Yliene, Birute Lukšaitė, Gyčiu Jakelaičiu, Irena Puodžiukaite, Lina Jakele ir Lietuvos KG bendruomenės pirmininke Jūrate Stučinskaite.



Austė: Kas tam tikrą žmonių grupę daro bendruomene? Vidinio tikslo turėjimas – troškimas būti su Dievu ir juo sekti. Tuo bendruomenė skiriasi nuo draugų ar bendrus pomėgius turinčių žmonių grupės. Kadangi į bendruomenę susiburia žmonės, turintys tą patį troškimą, o ne vadovaudamiesi asmeninėmis simpatijomis, tuomet ne taip svarbu, kokia jų specialybė, amžius, socialinė padėtis – juos vienija vidinis tikslas. Tam apibūdinti labai tiktų posakis „draugai Viešpatyje“. Be to, bendruomenėje kai kurie ryšiai, užsimezgantys per maldą ir dvasinį palaikymą, pranoksta žmogiškus lūkesčius. Tą patiriame tiek Krikščioniško gyvenimo bendruomenės grupelėse, tiek nacionalinėje ar pasaulio

bendruomenėje. Visur mes esame „draugai Viešpatyje“.



Birutė: Dėl ko mes renkamės? Dėl Jėzaus. Širdyje mes nešiojamės troškimą ieškoti Jėzaus ir savo gyvenime ką nors daugiau dėl jo padaryti. Bendruomenėje tai ir sustato viską į vietas. Tuomet ne tiek svarbu, jei kas „ne taip“ ką nors susirinkime pasakė, ne tiek užkliūva psichologiniai kitų žmonių ypatumai.

Pagrindinis Krikščioniško gyvenimo bendruomenės bruožas – ignaciškasis dvasingumas. Mes juo vadovaujames ir naudojames šio dvasingumo mums siūlomomis priemonėmis, iš kurių svarbiausios yra dienos peržvalga ir pasidalijimas jos

Kristinos Rankelytės nuotr.

vaisiais mažoje bendruomenėje – grupelėje, reguliariai susirenkančioje kas dvi (ar tris) savaites. Kiekvienam susitikimui parenkama tam tikra tema su pagalbinais klausimais ir Šventojo Rašto ištrauka. Klausimai išsiuntinėjami likus ne mažiau kaip savaitei iki susitikimo. Gavęs klausimus, juos nešiojiesi galvoje ir širdyje, jie įsipina į eilinių dienos įvykių peržvalgą. Prieš susirinkimą atliekame tarsi „peržvalgų peržvalgą“ ir atrenkame kelis svarbiausius dalykus, kuriais, mūsų manymu, vertėtų pasidalyti su grupele. Be abejo, visuomet turime teisę dalytis iš tos kasdienybės, kurios pateikti klausimai neaprepia.

Kadangi peržvalgą atlieku Dievo aki-vaizdoje, jis man padeda atpažinti tą „vaisių“, kurį turėčiau nusinešti į grupelės susitikimą. Kartais man atrodo, kad jis itin menkas, bet kitas žmogus jame įžvelgia iš tiesų svarbų dalyką. Čia labai aiškiai veikia Šventoji Dvasia. Kito žmogaus patirtis, atsinešta iš jo gyvenimo bei apmąstyta maldoje, prabyla ir man. Jei kartais savo kasdienybėje Dievo veikimo nepastebiu, atliepdami į mano pasisakymą kiti žmonės padeda naujai bei giliau pažvelgti į tą situaciją.

Bendruomenė siūlo ir kitas priemones, ne tik susitikimus. Pvz., Dvasinės pratybos, asmeninis dvasinis palydėjimas, tylios rekolekcijos, seminarai ne tik praturtina maldos patirtį, gaivina mūsų santykį su Jėzumi, bet suteikia ir žinių. Ir su grupelės nariais bendraujame ne vien per susirinkimus. Kartais surengiame kokią nors išvyką – viena grupelė ar kelios kartu, organizuojamos bendruomenės stovyklos ir pan. Gera melstis vieniems už kitus. Tai irgi kuria bendrystę, nė kiek ne menkesnę nei būnant kartu.

Austė: Bet kokioje religinėje bendruomenėje labai svarbi pagarba asmeniniam santykiui su Dievu. Į grupelę ateiname ne auklėti kitų ar aiškinti, kaip jie turėtų elgtis, nors kartais gal ir norėtusi. Labai svar-

bu leisti kitam žmogui likti su jo „sausromis“, džiaugsmais ir rūpesčiais. Nors kiekviena grupelė turi dvasinį palydėtoją, dalydamiesi savo išgyvenimais ir atsiliepdami į kitų pasisakymus, meldamiesi vieni už kitus mes taip pat juos palydime. Šventajame Rašte pasakyta, kad Dangaus karalystė panaši į žmogų, kuris iš savo lo-lyno ištraukia senų ir naujų dalykų. Dalijantis dvasine patirtimi ir į ją atsiliepiant, suvokiant, kaip kito patirtis siejasi su manąja, Šventoji Dvasia paliečia žmones ir iš susitikimo jie išsineša vienokių ar kitokių dalykų. Tai teikia džiaugsmo, atnaujina santykį su Dievu.

Pati būdama kitos grupelės dvasios palydėtoja dar aiškiau matau, kaip Dievas veikia, kaip myli ir rūpinasi kiekvienu žmogumi, rūpinasi bendruomene, kiekviena grupele. Palydėjimas – nelengva tarnystė, bet labai džiugi ir praturtinanti.

Bendruomenėje dalijamasi ne tik Dievo troškimu, patirtimi, tuo, kaip jis veikia mūsų gyvenime, kaip bandome jį atpažinti, kaip stengiamės vienyti tikėjimą ir gyvenimą, – dalijamasi ir laiku. Pvz., Prancūzijos KG bendruomenės, su kuria esame susigiminiavę, nariai skiria savo laiką ir finansus, atvyksta pas mus, rengia seminarus ir mokymus. Pirmąjį mėnesio pirmadienį mūsų bendruomenės nariai,



Stovykloje mintimis dalijamasi grupelėse, sudarytose iš įvairių KG bendruomenės grupelių narių

kad ir kur būtų, renkasi į Mišias, su mumis tuomet meldžiasi ir Prancūzijos KG bendruomenė.

Kai 2006 m. Lurde buvo švenčiamas ignaciškosios šeimos jubiliejus, po šio renginio dar keliavome po Pietų Prancūziją. Viena tenykštės bendruomenės narių paaukojo savo atostogas, kad mus lydėtų, supažindintų su įvairiomis Prancūzijos bendruomenės grupelėmis. Svetingumas, rūpestis kitais nėra svarbiausias KG bendruomenės bruožas, tačiau per tai irgi reiškiasi bendruomeniškumas, tai šilta, miela ir siektina.

Birutė: Šią vasarą dalyvavau tarpautinėje KG bendruomenės stovykloje Lenkijoje. Lenkai labai rūpinosi mūsų atvykimu ir tuo, ką veiksime, atvažiuavę per anksti, ir vėliau išvykdami. 6 val. ryto Krokuvoje mus pasitiko bendruomenės atstovas, su kuriuo matėmės pirmą kartą. Jis mus globojo iki vakaro, kitas nusivežė į savo namus, pamaitino, kambarį užleido, pasirūpino, kad pasiektume stovyklą. Paskutinę dieną kalbėdama grupelėje aiškiai suvokiau: kaip tik taip, labai realiai, veikia Jėzus. Ir tai vyksta itin paprastai, per konkrečius žmones. Ši labai graži ir brangi patirtis neatsiejama ir nuo mūsų bendruomenės. Vykstant į stovyklą reikėjo parengti Lietuvos bendruomenės pristatymą. Nors tuo turėjome rūpintis mes trys, kurie ten važiuavome, bet paprašius kieno nors pagalbos būdavo labai gražiai ir paprastai reaguojama. O būnant Lenkijoje – viena kita žinutė iš Lietuvos, klausianti, kaip mums sekasi, keletas žodelių: mes už jus meldžiamės, – tikrai labai jaudinanti patirtis. Paskui norėjosi tik dėkoti Dievui, kad ir Lietuvoje yra šita bendruomenė...

Austė: Anksčiau neturėjau jokio poreikio priklausyti kokioms nors Bažnyčios grupelėms ar bendruomenėms, maniau, kad tiesiog užtenka gyventi, kaip moko Bažnyčia, o tai galiu daryti ir viena pati. Bet dabar labai aiškiai suprantu: jeigu nebūtų reguliarių grupelės susitikimų, kur

kas sunkiau prisiversčiau stabtelėti ir peržvelgti, kaip gyvenu, kur einu, – kasdienybė įsuka į tokią rutiną, kad nebepastebi, kaip lekia dienos ir savaitės... Kasdienio gyvenimo peržvalgos ir pasidalijimas jomis primena, kad svarbiausia vieta mūsų gyvenime turi tekti Dievui.

Birutė: Kalbėdami apie bendruomenę, dar turėtume prisiminti ir žodį „misija“. Mūsų bendruomenės misija – nebūtinai važiuoti į Afriką. Materialinę paramą vargstantiesiems Konge ir Ruandoje teikiame jau dabar, neišvykdami iš Lietuvos. Mūsų misija – tai mamos ar žmonos, pedagogo ar gydytojo misija, kurią atpažinti irgi padeda grupelės susitikimai. Pvz., aš galiu dirbti visai nesusimąstydama, vykdyti pareigas, ir tiek. O įsitraukus į bendruomenę kyla klausimas: kaip mano darbą vertina Jėzus? Kaip savo darbe jį atpažįstu, ką jame daugiau galiu nuveikti dėl jo ir su juo? Taip mano įprastos pareigos tampa misija. Arba grupelė gali pastebėti: ne, ne ta dvasia tave veda. Tai padeda suprasti, kad to ar kito nereikėtų daryti ar derėtų elgtis kitaip.

Austė: Kiekvienas turime savo asmeninę misiją, bet grupelė, nacionalinė arba regioninė bendruomenė taip pat raginamos turėti misiją. Lietuvos bendruomenė to dar tik ieško, kol kas dar tik įžvelgiame tam



tikrą kryptį, o kitose šalyse bendruomenės jau pajėgia atpažinti, pvz., kokią nors socialinio gyvenimo sritį, kur reikia pagalbos. Vienoje šalyje buvo itin juntamas globos namų poreikis. Bendruomenė ėmėsi iniciatyvos, įtraukė kitus ir įsteigė didelę instituciją toje globos srityje, kurios valstybė nepajėgė aprėpti. Jeigu bendruomenė atpažįsta, kad gali, imasi tos misijos – ar tai būtų mokykla, ar vaikų darželis. Vykdomi ir tarptautiniai bendruomenės projektai.

Krikščioniško gyvenimo bendruomenė yra ir apaštalinė. Kaip Jėzus siuntė apaštalus, taip ir bendruomenės nariai yra kviečiami būti Jėzaus liudytojais savo gyvenime, ten, kur jie yra. Bendruomenė vadovaujasi keturiais žodžiais: atpažinti, siųsti, palaikyti ir įvertinti. Mes patys bandome atpažinti, ko Dievas mums trokšta, bendruomenė taip pat gali padėti atpažinti, kur aš šiaudien esu kviečiamas. Gali siųsti, palaikyti toje misijoje ir po kurio laiko, man dalijantis patirtimi, įvertinti, kaip į tą Dievo kvietimą atsiliepiu. Būti apaštalu pirmiausia kiekvienas kviečiamas asmeniškai, bet ir visa bendruomenė taip pat kviečiama tapti apaštaline, atpažinti savo misiją: kokie yra Bažnyčios poreikiai ir kaip bendruomenė kviečiama į juos atsiliepti.



Šiųmetinėje Krikščioniško gyvenimo bendruomenės stovykloje visus džiugino kunigų Kęstučio Kėvalo ir Mindaugo Malinausko muzikavimas

Gytis: Man svarbiausia buvo pažinti Viešpatį. Į šią bendruomenę atėjau dar „ne visai katalikas“ – buvau tik krikštytas. Ne kartą jutau tarsi postūmį, paskatą, kad Dievo toli ieškoti nereikia, kad jis gali būti kur kas arčiau.



Gal tik po poros metų šitoje bendruomenėje gavau iš Viešpaties malonę (juk kai ilgai ko nors prašai, jis visada duoda) – suvokiau, kad jam rūpiu, kad esu jam reikalingas. Pradėjau domėtis, kaip tai atsitiko, ir supratau, kad man viskas buvo pasakyta per kitus žmones. Žinoma, Viešpats kai ką pasako ir tiesiogiai, bet grupėje gauni kur kas daugiau. Tad mūsų bendruomenėje svarbiausia – dalijimasis dvasine patirtimi. Dėl to būtina klausyti, ką Viešpats sako visai bendruomenei ir tau asmeniškai. Bendruomeniškumas itin pasireiškia per tą labiau ir daugiau – iganciškąjį *magis*. Vienas pats žmogus ne daug ką gali, bendruomenė nuveikia kur kas daugiau. Apskritai ši bendruomenė atsirado iš poreikio labiau būti su Jėzumi, nesitenkinti tuo, kaip keliauji šiaudien, o stengtis nueiti vis daugiau, greičiau, nusiileisti giliau, darant tai kartu su kitais.



Jūratė: Susirinkime

kiekvienas, klausydamasis žmogaus, pateikiančio gyvenimo peržvalgą, stebi savo vidines reakcijas. Visiems iš eilės pasisakius prasideda „antrasis ratas“, kai atsiliepiame į girdėtus pasisakymus, kalbame apie tai, kas ir kokius dvasinius judesius sukėlė mums, ką norėtume pasakyti kitam žmogui. „Trečiajame rate“ įvardijame, kokį dvasinį vaisių išsinešame iš susirinkimo. Tokia eilinio susirinkimo struktūra. Bet gali būti susirinkimų, skirtų kuriam nors žmogui, pvz., jis turi apsispręsti, ar

verta imtis vienos ar kitos veiklos, galbūt kaip tik turėtų ją mažinti. Tada prašoma, kad grupelė iki kito susirinkimo melstųsi, ir tuomet žmogus pristato tai, kas jam kelia rūpestį. Bendruomenės nariai gali kai ko paklausti, paskui kiekvienas pasisako, kokius dvasios judesius jautė, kaip vertina tą situaciją. Žmogus priima sprendimą arba prašo tolesnės pagalbos.



Irena: Kai būna sunkių periodų gyvenime, labai didelė pagalba – žinoti, kad broliai ir sesės už mane meldžiasi. Nors ignaciškajam dvasingumui tai ir nebūdinga, mūsų grupelėje puoselėjamas „gyvasis rožinis“. Intencija gali būti ir nepaskelbta, bet jei bent vienas žmogus apie ją galvoja, mes už tai meldžiamės. Paprasta rožinio užtarimo malda suteikia stiprybės.

Grupelės susitikime atsiliepdami į mano pasisakymą broliai ir sesės tam tikrus dalykus manyje gali sustiprinti, gali padrašinti, pasakyti: gerai, toliau eik ta kryptimi. Nurodyti, ką daryti, bendruomenė negali, sprendimą visada priimi pats, bet, net ir priėmus neteisingą sprendimą, bendruomenė suteikia pagalbą, kaip tai išspręsti. Tarp susirinkimų mus vienija tie patys siekiai, sakyčiau, ir ta pati kova. Kasdien atlikti peržvalgas, išplėsti iš savo kasdienybės laiko, būtino santykiui su Dievu palaikyti, kartais išties nelengva. Apie tai mes taip pat kalbame grupelės susirinkimuose.

Lina: Kai apsisprendžiau kasdien atlikti peržvalgą, mano, kaip KG bendruomenės narės, gyvenime įvyko labai didelis lūžis. Tai – vienas svarbiausių dalykų ir įsipareigojimų. Melsdamasi kartu



Stovyklaujant ne vien linksminamasi. Kun. K. Kėvalas jau antrą kartą pakviestas vesti konferencijų.

su Viešpačiu žvelgiu į savo dieną: kaip jaučiausi, ką norėjau daryti, ko nenorėjau, ką padariau. Konkretus veiksmas, vertinamas kartu su Dievu, tampa mano tikėjimo pasirinkimu. Vėliau, eidama į susirinkimą, dar kartą peržvelgiu savo užrašus, kad pamatytčiau, kas svarbiausia įvyko, kaip tikėjimas padėjo man vienai ar kitaip pasielgti. Ne visada ir ne viskas būna aišku, tačiau pasitikėdama sesėmis ir broliais dalijuosi išvalgomis ir tada per kitą žmogų man iš tikrųjų prabyla Dievas. Susirinkime kitiems atliepiant į mano pasisakymą, išvalgos išsigrūnina, jose atrandu tarsi kokį perlą, kurį išsinešu į gyvenimą. Apima galingas jausmas: mūsų grupelė, kuria aš pasitikiu, su kuria dalijuosi savo išgyvenimais, tarsi rankomis susikabinusi eina per gyvenimą. Kartais susitinka keletas grupelių, tuomet pajuntame dar didesnę jėgą. Ir labai stiprų pojūtį suteikia tai, kad ši bendruomenė yra pasaulinė, pvz., netgi Afrikoje žmonės daro tą patį: atlieka peržvalgas, dalijasi savo išgyvenimais, atpažįsta perlus, kuriuos gyvenime kartais tiesiog pametame, jų nepastebėję. Bendruomenė man padeda pamatyti Dievo stebuklus – kur mane Dievas kviečia ir ką jis man nori padovanoti, išgrynina mano suvokimą ir apvalo mane, sakyčiau, tai tikras kelias į šventumą. Ne aš pasirinkau šią bendruo-

menę, Dievas man ją parinko, parodydamas, kad kartu su jos nariais šventumo galiu siekti kasdienybėje ir kaip konkrečiai tą galiu daryti. Šitoje bendruomenėje save atpažinau kaip Dievo mylimą vaiką, ji man tiesiog paliudijo, kad pirmiausia turiu būti savo trijų vaikų mama, kad tai yra esminis mano gyvenimo pašaukimas. Mačiau, kaip kitus bendruomenės narius Dievas taip pat ragino atsigręžti į savąją esmę. Be to, mus nuolat palydi tėvai jėzuitai, iš kurių gauname visokeriopą dvasinę pagalbą.

Jūratė: Krikščioniško gyvenimo bendruomenė yra pašaukimas. Tai kelias, padedantis mums labiau būti krikščionimis, siekti šventumo. Žinoma, lygiai to paties siekia ir dvasinis kelias, Bažnyčiai paliktas šv. Domininko ar šv. Pranciškaus. Bet mes atpažįstame, kad kelias į šventumą, pagrįstas šv. Ignaco dvasiniu paveldu, mums yra tinkamiausias.

Užrašė Jūratė Grabytė



2010 m. sausio 16 d. Vilniaus šv. Jono bažnyčioje Krikščioniško gyvenimo bendruomenė rengia konferenciją „Tėvų ir vaikų draugystė“. Pranešėja – dr. Rasa Bieliauskaitė.

2010 m. kovo 13–14 d. Kaune vyks Lietuvos krikščioniško gyvenimo bendruomenės suvažiavimas.



Stovykla dalyvaujant svečiams iš Prancūzijos. Anykščiai, 2006 m.
Centre iš kairės – Lietuvos bendruomenę globojantis t. Stasys Kazėnas, SJ, ir t. Edouard O'Neil, SJ.
Nuotraukos iš Krikščioniško gyvenimo bendruomenės archyvo.

Peržvalga pagal šv. Ignacą

Kokia sąžinės tyrimo, kurį šv. Ignacas siūlo Dvasinėse pratybose, prasmė? Kaip to išmokti? Kaip savo gyvenime pamatyti veikiant Dievą?

Manrezoje Ignacas leidosi Dievo mokomas taip, kaip mokinys leidžiasi auklėjamas mokytojo. Todėl ir jis pats su savo bendražygiais, ypač su Petru Faberiu, elgėsi kaip didis pedagogas, norintis „padėti sieloms“. Matydamas jį neramų, apimtą prieštarų minčių, nepajėgų laisvai apsispręsti, Ignacas pasiūlė kasdien atlikti sąžinės peržvalgą. Tačiau ne taip, kaip siūlo stoikai, savo gyvenimą vertinantys vien protu, ar perfekcionistai, prabėgusioje dienoje skrupulingai besistengiantys ieškoti to, kas negera. Tad kas gi yra toji peržvalga, kurią siūlo Ignacas ir kuri Dvasinėse pratybose bei paties Ignaco gyvenime tampa vis svarbesnė?

Meilė – abipusis pasidalijimas

„Naktį jis pakildavo į terasą arba užlipdavo ant namo stogo ir ten po atviru dangumi pasilikdavo visiškai ramybėje. Nusiuimdavo kepurę ir žvelgdavo į dangų. Paskui parpuldavo ant kelių ir žemai nusilenkdavo Dievui, o tada atsisėdavo ant suoloelio, nes kitaip negalėdavo dėl kūno silpnumo. Taip jis likdavo sėdėti nepriodengta galva ir nejudėdamas, o iš jo akių tarsi upeliai imdavo plūsti ašaros, bet taip tyliai ir švelniai, kad nebūdavo girdėti nei raudojimo, nei atodūsių, nei menkausio krustelėjimo“ (Laineso, vieno iš septynių pirmųjų bendražygių, pastebėjimai). Ignacas moka rasti tinkamą vietą savo kasdie-



nei maldai (kas gali būti gražiau už naktinį Romos dangų!). Jis taip pat pasirenka gestą pagarbai išreikšti. Juo paženkлина asmeninio santykio su Dievu pradžia ir suteikia savo kūnui laikyseną, padedančią atrasti tai, ko ieško. Jis „ramus, nepajudinamas“, pasitikintis. Tokia Ignaco laikysena atsispindi Dvasinių pratybų *Pagrindo* pradžioje: „Žmogus sukurtas Dievą, mūsų Viešpatį, šlovinti, garbinti, jam tarnauti ir per tai išgelbėti savo sielą“ (DP, 23), ir Pratybų pabaigoje: „Meilė yra abipusis pasidalijimas, t. y. kai mylintysis duoda ir dalijasi su mylimuoju tuo, ką turi, arba iš to, ką turi ar gali. Lygiai taip pat ir mylimasis su mylinčiuoju“ (Kontempliacija meilei pasiekti; DP, 231).

Savo vidiniu mobiliuoju telefonu

Po ryto maldos nebuvau nuo Dievo pasitraukęs, nes savo darbo dieną noriu nugyventi drauge su juo. Kaip visi mylintys, taip ir aš per dieną galiu labai greitai su juo užmegzti ryšį vidiniu mobiliuoju telefonu: „Koks gražus šis ką tik iš kolegos patirtas priėmimo gestas, ačiū!“, arba: „Susirinkimo nuotaika šalta, prisimink mane.“ Tačiau vakare, atlikdamas peržvalgą, aš aiškiai atkuriu gyvą santykį su Dievu, stengiuosi skirti laiko, kad vidujai pažinčiau visa, ką esu iš jo gavęs. „Prisiminti ir mylinčia širdimi pasverti, ką Dievas, mūsų Viešpats, dėl manęs yra padaręs ir kokiomis geradarybėmis apdovanojęs, t. y. esu sukurtas, atpirktas ir apdovanotas ypatingomis malonėmis. Taip pat mąstyti, kad Viešpats trokšta pats save man atiduoti, kiek tik pagal savo dieviškąjį sumanymą gali“ (DP, 234).

Žinoma, kasdien nesiimsiu peržvelgti visos savosios sandoros su Dievu istorijos, tačiau sugrįšiu į pagrindinę mūsų bendros istorijos vagą. Stebėsiuosi jo troškimu šiandien ir vėl man save dovanoti, kiek tiktai gali. Dėl to išjudinsiu savo atmintį, kad pastebėčiau, kokiais būdais jis pasinaudojo veikdamas, rūpindamasis manimi, ir papasakosiu jam apie tai, kas šiandien mane gaivino. Pokalbyje išsakau, kaip juo didžiuojuosi, nes jis buvo mano jėga ir nepajudinama tvirtovė, kai jaučiausi silpnas ir beginklis. Pripažįstu, kad jis įdėjo į mano lūpas tinkamą žodį, kuriuo išlaikiau pagarbą man trukdžiusiam kolegai. Stebiuosi pamatęs, kad jis buvo šalia, kai kitam atsidūrus bėdoje norėjau pasielgti lengvabūdiškai... Reikia geros tikėjimo dozės, kad jį atpažinčiau. Bet Jėzus ilgai auklėjo ir savo mokinius, kad jie išmoktų žvelgti kaip tik taip ir kad jų tikėjimas Sandora būtų gyvas. „Palaiminti, kurie tiki nematę“ (Jn 20, 29), – primena jis, susitikęs Tomą.

Dievas darbuojasi dėl manęs

Jei tai man per sunku, Ignacas siūlo dar tris būdus, kaip galiu matyti jį besidarbuo-

jantį: „Stebėti, kaip Dievas gyvena kūrinuose: pradiniuose elementuose – duodamas jiems buvimą, augaluose – augimą, gyvūnuose – pojūčius, žmonėse – įgalindamas juos protauti. Taip Dievas veikia ir manyje: duoda man buvimą, gyvybę, pojūčius ir įgalina protauti, o kadangi esu sukurtas pagal jo dieviškos didybės paveikslą ir panašumą, tampa jo šventove“ (DP, 235). Taip esu kviečiamas žvelgti į šiandien savo išgyventus įvykius ir juos apmąstyti. Galiu už juos dėkoti.

Taip pat galiu „svarstyti, kaip Dievas dėl manęs veikia ir darbuojasi visoje žemės kūrinijoje: jis yra tas, kuris dirba: danguose, pradiniuose elementuose, augaluose, vaisiuose, galvijuose ir t. t., duodamas jiems buvimą, palaikydamas, suteikdamas augimą, pojūčius ir t. t.“ (DP, 236). Galiu galvoti apie savo darbą kaip dalyvavimą šiame Dievo darbe.

Galiausiai „stebėti, kaip visos gėrybės ir dovanos ateina iš aukštybių: mano ribota galia ateina iš aukščiausios ir begalinės galios; taip pat ir teisingumas, gerumas, maldingumas, gailestingumas ir t. t. – panašiai kaip iš saulės sklinda spinduliai, iš šaltinio teka vanduo ir t. t.“ (DP, 237). Į žvaigždes pakeltas Ignaco žvilgsnis ir jo skruostais srūvančios ašaros – labai emocionalus, bet ir labai gilus būdas matyti iš aukštybių ateinančias Dievo dovanas ir taip pat švelnus, tylus dėkojimo atsakas.

Sekdamas Ignaco pavyzdžiu, aš irgi esu kviečiamas tokiu būdu prisiminti ir žvelgti į savo dienas... Norint šiuo keliu eiti į priekį, teks ilgai praktikuotis, kartais net keletą savaitių, padedant palydėtojui, grupei ar bendruomenei. Bet šis šlovinimo laikas turi ir pedagoginį aspektą: mane atveria, daro „gyvą“, padeda matyti tai, kas neregima, gyventi tikslu, dėl kurio esu sukurtas. Šlovinimas išreiškia ryšį su Kūrėju, į mano lūpas įdeda žodžius, primenančius jo artumą mano gyvenime. Anot psalmininko, Tu „stebi mano žingsnius ir mano poilsį, – pažiūsti visus mano kelius“ (Ps 139, 3).

Mano baimės, nutylėjimai, silpnybės

Galiu prisiminti ir tai, kas mano dienoje buvo sunku. Tikrai buvau „gundomas gėriu“, manydamas, kad galėsiu išspręsti konfliktą vienu telefono skambučiu. Galiausiai viską sugriovė mano baimė, neleidusi tinkamai įvertinti sunkumų apimties... Suprantu, kad buvau pernelyg atsargus – tylėjau, užuot ėmėsis ginti kolegą nuo melagingų gandų. Taip pat pastebiu, kad nepajėgiau apsaugoti savo silpnosios pusės: meluodamas norėjau neprarasti savojo „aš“ ir buvau pagautas „nusikaltimo vietoje“... Iš esmės matau, kad senoji gyvatė ir man taiko pažįstamą strategiją: ji žaidžia mano baimėmis, mano nutylėjimais, mano silpnybėmis... (Dvasios palydėtojas padės man tai susieti su pirmosios Pratybų savaitės dvasių atpažinimo taisyklėmis, kurios suteikia daug šviesos!)


...Prašau Viešpatį man atleisti. Jis priima mane, visą purviną, ir apima plačiu

savojo gailestingumo glėbiu. Atleisdamas Viešpats pastato mane ant kojų (pasitaiko griuvimų, kurie palieka ženklų keletą dienų...), todėl nusprendžiu pasirinkti vieną dalyką, ties kuriuo budėsiu rytoj: galbūt tai bus palanki išankstinė nuostata kolegos atžvilgiu, nuoširdus pasisveikinimas su durininku arba „grėsmingai“ vėluojantis tarnybinis laiškas...

Galiciausiai sąžinės tyrimas gali būti išgyvenamas kaip valsas: reikia įsijausti į muzikos ritmą ir leisti ramiai vedamam trijų žingsnelių taktu: dėkojimo žingsnelis (nuo Tavęs prie manęs), žingsnelis prašant atleidimo (nuo manęs prie Tavęs), apsisprendimo žingsnelis (mudviem rytoj). Esu įsitikinęs, kad po šio valso tais, kuriuos myli, Dievas pasirūpina jiems tebe miegant.

Vie Chretienne, Avril 2007

*Iš prancūzų kalbos išvertė
Kristina Rankelytė*



*Mes esame
tik paprasti,
nereikšmingi žmonės,
tačiau Dievas
mus myli.
Jis myli visus,
nes kitaip negali –
tiktai mylėti.
Juk Dievas yra Meilė.
Meilė, kuri stipresnė už mirtį.*

Theo Schmidkonz, SJ



T. Antanas Saulaitis, SJ Įsimintiniausios kunigystės akimirkos

...Mokyklų suoluose 25 metus išsėdėjęs (vaikų darželio dėl Antrojo pasaulinio karo neteko lankyti ir dėl to visą gyvenimą jaučiausi ne visai išsilavinęs) jėzuitų seminarijos studentas derėjosi su Dievu. Dauguma draugų, draugių, bendraklasių jau buvo įgiję profesijas ir sukūrę šeimas, o mes, kaip tie arkliai ganykloje surištomis kojomis, toliau vargome prie knygų, praktikų, kursų ir rašto darbų.

„Dieve, po visų šių mokslų leisk nors dešimt metų kunigu padirbėti...“ Dabar gėda, kad Dievą į kampą bandžiau įsprausti. Ir begalinė padėka.

Dėl to norisi prisiminti tas jau 40 metų trunkančios kunigystės akimirkas, kurios labai brangios ir protarpiais prasiskleidžia iš naujo.

Pati viršūnė iškilo labai anksti, 1974–1975 m., kai jėzuitų terciato (dvasinio ugdymo metai, baigus mokslus ir šiek tiek padirbėjus) praktiką atlikome žvejų ir mažžemių parapijoje Trairi, Cearos valstijoje, Brazilijoje. Kelis kartus nuvykome talkinti vienam jėzuitui į jo vadovaujamą 120 kaimų bendruomenę, besidriekiančią 2000 kv. km teritorijoje. Rengėme kursus, pamaldas kaimų koplyčiose. Vieną šeštadienį gal penkiese dirbome būreliuose, bendravome. Artėjo vakaras, reikėjo parngti Mišias. Klebonas ir keturi terciato bendrai sako, kad man tenka homilija. Nebūdamas nei žvejas, nei brazilas, nei gerai susipažinęs su krašto kultūra, nei iš viso



1963 m. rugpjūčio 15 d., Wernersville, Pensilvanija. Pirmieji t. Antano įžadai Jėzaus Draugijoje. Stovi iš kairės: Virgilijus Kaulius, Antanas Saulaitis, iš Zimbabvės atvykęs br. Stasys Tamkvaitis; sėdi Ona ir Antanas Saulaičiai, centre – tuometinis užsienyje veikusių lietuvių jėzuitų vyresnysis t. Bruno Markaitis.

drąsus, siūliau, kad pamokslo imtųsi vietinis jėzuitas, tačiau jų sprendimas nepakito. Atsimenu tik pagrindinę mintį, kad mus visus vienija, mes visi susibūrę apie Kristų, – ir be galo mielus pajūrio kaimo žmones.

Panašus išgyvenimas – vienoje iš daugelio kelionių tarp Brazilijos ir JAV, kai kelioms dienoms apsistojuo Limoje, Peru. Argentinos lietuvių tėvų marijonų žinyne radęs jų leistą žurnalą „Laikas“ pranešė apie lietuvių adresą, susitariau, kad juos aplankysiu. Petrauskai mielai priėmė, nusiuntė nakvoti pas sūnų (žymų fotografą). Apžiūrėjau miestą, globėjai supažindino su savo perujiečių draugų rateliu. Petrauskas svečių pristatydavo: „Čia *mano* kunigas.“ Kažin ar kas nors iš lietuvių kunigų dar yra juos aplankęs.

Labai anksti turėjau suvokti, kad dalis mano kunigiškos tarnystės skirta kitiems kunigams. 1968 m. Pasaulio lietuvių bend-

ruomenė pasiuntė į Pietų Ameriką. Pirmasis sustojimas buvo Venesuelos sostinėje Karakase, Lietuvių centre, pas salezietį misionierių kun. Antaną Perkumą. Prabuvau visą savaitę, vyko įvairūs renginiai, pasitarimai, ekskursijos, bet daugiausia laiko reikėjo skirti be galo įdomiems kunigo pasakojimams. Jis bendravo su vietiniais saleziečiais ir kitais kunigais, bet jam labai reikėjo lietuvio. Taip gal kokius penkis kartus kelionėse padraugavome. Kai po to susitikdavau įvairiose šalyse dirbančius lietuvius kunigus, žinodavau, kaip svarbu jiems išsikalbėti ir pabendrauti.

Po kelių dienų viešnağės atsisveikinant su Amazonijos indėnų misionieriumi saleziečiu kun. Kazimieru Bėkšta, jis sako: „Ačiū, kad buvai man indėnas.“

Vietoj t. Jono Bružiko, SJ, lankydamas lietuvius nuvykau į Ponta Grossą, Paranos valstijoje, Brazilijoje. Pagal savaitraščio „Mūsų Lietuva“ prenumeratoriaus adresą nuėjau į fabriką, kur pašta gaudavo jau, pasirodo, neseniai miręs tautietis. Tačiau darbininkai žinojo, kur gyvena jo sūnus. Nebuvo namie, teiraujuosi netolimoje smuklėje. Netrukus ateina stambokas vyriškis. Išgirdęs lietuvišką pasveikinimą tik išraudo ir sustingo. Pamaniau, kad duos per ausį, o be galo apsidžiaugė. Nieko nelaukdami pirmiausia važiovome pas ligonius, vėliau lankėme kitas šeimas. Jis pažinojo kiekvieną šeimą – net mokinius ir studentus. Už dienos kitos surengė lietuvišką gegužinę ant ežero kranto, senovišku patefonu grojo senas lietuviškas plokšteles, ant baltos namo sienos rodžiau tuomet turėtas visas 98 Lietuvos vaizdų skaidres. Parapijos bažnyčioje šventėme Mišias dviem kalbomis. Grįžus į jėzuitų namus San Paule atkeliavo didelė, bet lengva dėžė. Joje – jų ūkių kviečiai su pilnomis varpomis ir raštelis:



Mišios stovykloje

„Tegul šie kviečiai Tau primena Lietuvą ir mus.“ To žmogaus pavyzdys parodė, kaip savaime atsiranda lietuvių bendruomenės seniūnas ar seniūnė, niekieno neįpareigotas, nesiekiantis jokio atlyginimo ar garbės, netgi neturintis ryšių su kitais lietuvių centrais ar bendrijomis.

Kitoje kelionėje teko aplankyti Baretos miestą San Paulo valstijoje. Po kiek dienelių važiuodamas namo svarsčiau, kad čia buvo tikra paguodos kelionė. Vienoje šeimoje – skyrybos, liko vaikučiai su mama. Kitoje – mirtis, trečioje – sunki liga. Iš viso 22 šeimos. Bendruomenėlė dėkojo, kad jų, prieš 40 metų aukojusių vienintelės lietuvių bažnyčios statybai San Paule, pripažinti pagaliau atvyko kunigas.

Linksmas nuotykis buvo su saleziečiu misijonieriumi kun. Hermanu Šulcu, kai abu dirbome Brazilijoje. Stovyklose jis rūpindavosi programa, o man tekdavo visi ūkio reikalai ir maitinimas. Tais metais stovykla buvo surengta Ubatuboje, San Paulo valstijos pajūryje, Septynių šaltinių žvejų kaime, pasiekiamame įveikus tris kalnelius arba luotu. Buvo sekmadienis ar šiaip graži

diena, vėsoka, gal tik +40 laipsnių Celsijaus. Visa stovykla, kokie 50 žmonių, išėjome išskylon pajūriais, per uolas. Pietums jūros vandenyje išsivirėme bulvių (nereikia dėti druskos), iš ananaso žievių su tarp uolų rasto šaltinėlio vandeniu tame pačiame puode virėme arbatą. Atėjo Mišių metas. Tai, kas reikalinga, buvome pasiėmę, bet tik per pačias Mišias staiga suvokiau, kad mes su vaikais ant uolų sėdime maudymosi apranga – beveik tokie pat nuogi kaip barokiniai angelai, kurie dieną naktį bažnyčiose taip atrodo ir niekas jiems nepriekaištuoja...

Iš tų laikų ir „kuginėlis“. Buvo lietuvių kalbos nemokantis stovyklautojas, kuriam painiojosi garsai. Vietoj „laikas miegoti“, jis, kaip koks indėnas, sakydavo „makuku“ (miegoti). Jis ir sukūrė naują stovyklos kapeliono tarnystės pavadinimą.

Vienos išpūdingiausių Mišių – Lietuvių skautų tautinėje stovykloje 1998 m. Plateliuose. Buvome keli kunigai, man teko rūpintis vyresniųjų skautų ir skaučių susitelkimu ir Mišiomis, kurios vyko jau sutemus. Skautų buvo per 400 dauboje tarp kalvelių. Fakelai, žvakės, dar kažkas, namų darbo altorius, gitarų lydimos giesmės. Manau, kad ir po mirties dar ilgai iš atminties neišdils nuostabus tų jaunų žmonių dalyvavimas ir tiesiog apčiuopiama Dvasia.

Iš jėzuitiškos pusės – labai daug reikš-

mingų ir neužmirštamų dalykų. Pietų Brazilijoje su draugu jėzuitu apvažinėjome buvusių redukcijų (guarani indėnų XVII–XVIII a. kaimų) gyvenviečių griuvėsius, ryte ir vakare dviejų jėzuitų tėvų šeimoje per sidabrinį šiaudą gerdami „jėzuitų arbatą“ (matę). Tose Rio Grande do Sul valstijos vietose dirbo kun. Vonas Lassingas, patarnavęs pirmiesiems lietuviams XIX a. pabaigoje. Ta vietovė man siejasi ir su šiandienėmis Lemonto apylinkėmis, kur neišliuko jokių pėdsakų iš 1673–1674 m. vykusių t. Jacques'o Marquette'o, iš mylimų indėnų sužinojusio kelią tarp Didžiųjų ežerų ir Misisipės, kelionių. Anuomet jis plaukė čia pat, pakalnėje, tekančia Des Plaines upe, prie kurios yra takeliai pasivaikščioti ir stirnoms ar ondatrai lietuviškai prakalbinti.

Žinoma, žodžiais neišreiškiama savijauta Vilniuje, dirbant Šv. Jonų bažnyčioje, dėstant Vilniaus universitete, gyvenant jėzuitų namuose prie 1600 m. statytos Šv. Kazimiero bažnyčios. Kai prisimeni 1569 m. čia prasidėjusią Lietuvos jėzuitų istoriją, jautiesi vaikščiojąs tiesiog šventa žeme.

Labai išpūdinga buvo 1989 m. balandį vykusiame Lietuvos skautų atkuriamajame suvažiavime Vilniuje sutikti vos prieš pusmetį iš kalėjimo ir tremties grįžusį t. Sigitą Tamkevičių. Neužmirštamasis t. Jono Borutos šventinimas vyskupu Vilniaus katedroje, kai netikėtai iš jo turėjau perimti Lietuvos jėzuitų provincijolo pareigas.



Vienos iš daugelio santuokų ir krikštų



Iš visuotinės Jėzaus Draugijos suvažiavimų, pasitarimų, konferencijų brangiausias išliko vakaras Romoje 1983 m. Eidamas vakarieniauti ant laiptų sutikau t. Peterį Hansą Kolvenbachą, po kelių dienų išrinktą generolu. Teiravosi apie „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką“ ir padėtį Lietuvoje. Nuostabiai daug žinojo, atsiminė ir suprato. Baigiamojoje suvažiavimo šventėje jėzuitas brolis, ankstesnio generolo Pedro Arrupės slaugytojas, invalido vėžimėliu atvežė jį į tarpą tarp manęs ir kito dalyvio. Nors dėl patirto insulto nekalbėjo, užteko akių ir susilietimo rankomis mūsų bendrystei bei viltims išreikšti.

Bendros lietuvių jėzuitų atostogos Coloma, Mičigano valstijoje, prie *Paw Paw* ežero būdavo labai linksmos. Ten ir išmokau, kaip svarbu linksmai parinkti neužgalius žodžius.

Ir, aišku, nuostabios 30 dienų terciato rekolekcijos! Mūsų vedėjas Domas Lucianas Mendezas de Almeida buvo labai jautrus ligoniams ir mokėjo į žmogaus kančią pažvelgti per mūsų tikėjimą bei tarnystę. Popiet vis eidavau į Rio de Žaneiro kalnyno džiungles gamta pasidžiaugti.

Iš visų metinių 8 dienų rekolekcijų labiausiai atmintyje išliko vykusios Austrijoje su vokiškai kalbančiais jėzuitais. Iš rekolekcijų, kurioms vadovavau, – su neregiais berniukais Naujosios Anglijos jėzuitų rekolekcijų namuose prie jūros, taip pat Pašilėje (netoli Kražių) su jaunimu, įvairios studentų bei šeimų rekolekcijos Kanadoje ir JAV, kurioms vadovavome drauge su ses. Igne. Ir, aišku, Toronto studentų rekolekcijos keliaujant laiveliais ar dviračiais.

Krikštų būta daug. Žvejų kaime 22 vaikais iš karto: 7 miega, 7 zirzia, 7 verkia, po kurio laiko pareigomis pasikeičia. Neringos stovykloje (Vermonte, JAV) su visomis lietuviškomis apeigomis, papročiais ir vandeniui iš šulinio, šalia kurio išsėjos keli žalčiukai. Devynetas suaugusiųjų Šv. Jonų bažnyčioje per Velyknaktį – nuotraukose, užpilant vandeniui iš ąsočio, kiek-

vienas šypsosi nežemiška šypsena.

Jaunimo ir suaugusiųjų Sutvirtinimas Šv. Jonų bažnyčioje ar Lemonte visuomet jaudina, nes tai apsisprendimas sąmoningiau Kristumi sekti ir Bažnyčioje dalyvauti.

Eucharistijos šventimas itin įsiminė Rako stovykloje (Mičigane, JAV). Jaunos vadovės parengė Mišias, nes kunigėliui teko iš kitos stovyklos galvotrūkčiais atlėkti. Susodino visus kelis šimtus dalyvių mažais rateliais pagal amžių. Skaitiniai kiekviename būrelyje taip pat parinkti pagal amžių, vadovas ar vadovė padeda vaikams suprasti. Rengėjoms pasiūlius, Mišioms naudojome tikrą duoną ir ją dalijome rateliuose. Kita Eucharistija – su studentais Paštuvos kaime, rugių lauko pakraštyje, saulei tekant ar apleistoje sodyboje tarp persenusio sodo obelų. Arba su Kauno studentų maldos būrelių nariais Ledakalnyje, Aukštaitijoje, su vaikučiais Palūšės ežero pakrantės pievoje, su skautais Bostono (JAV) apylinkėse ant prieplaukos, kuri per Mišias smego į dumblą nuo skautukų, vadovų, o labiausiai nuo kapeliono svorio. Ir Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso Mišios Argentinoje Kūčių naktį, žvelgiant į kryžių, suklijuotą iš įvairių pasaulio šalių kontūrų. Arba Kanados Romuvos stovykloje su skautais vyčiais pušyne vidurnaktį. Ir dešimtmečiais – Mišios po ąžuolu Dainavos stovyklose.

Susitaikinimas... Iki šiol tarsi matau vieno žvejo veidą sausakimšoje bažnytėlėje. Prie visų verkia, nes širdį baisus akmuo prislėgęs, o vargšas kunigas – drauge su juo, nežinodamas, gailėtis ar guosti. Arba atvejais kitame JAV mieste atsitiktinai aplankius ligonę – paprašiusi lentelės rašyti, Dievui atidavė, kas dešimtmečiais kankino, ir pati galėjo ramiai į glėbį jam atsiduoti. Arba iš toli skambina nuo vėžio mirštanti jauna mama ir klausia, ar gali atlikti išpažintį telefonu.

Iš Ligonijų patepimo irgi daug įspūdžių... Šūviu baisiausiai susižalojęs žmogus niekaip negali iškeliauti; su šeima sukalbėjus „Tėve mūsų“ ir suteikus Ligonijų

patepimą, atsileidžia šiaip nebažnytinio žmogaus širdis. Ir mūsų lietuviams jėzuitams kartais tekdavo pasakyti, kad gali ramiai iškeliauti, mes čia susitvarkysime, kad Dievas supranta, atleidžia, ištiesia ranką ir atveria širdį.

Santuokų būta daug. Šv. Jonų bažnyčioje mes šešiese: du studentėliai, jų liudininkai ir zakristijonas Saulius. Jaunavedžiai kukliai, kasdieniškai, švariai apsirengę, su tokiu nuoširdžiu tikėjimu ir dosnia širdimi – visiškas kontrastas prieš tai vykusioms labai ištaigingoms, ištaisai fotografuotoms, kone teatralizuotoms apeigoms, kurių veikėjai net užmiršo auką bažnyčiai palikti. Labai gražios – JAV Dainavos ir Neringos stovyklavietėse su visais lietuviškais papročiais ir ilgamečių draugų bendruomene. Arba Šv. Kazimiero bažnyčioje, kai nuotaką ir jaunąjį palydi netikėtai pribėgęs neįgalus jaunuolis. Ir *striokas*, kai santuokos apeigoms reikia vadovauti trimis kalbomis ir per klaidą nesutuokti su per arti prislenkančiu fotografu.

...1969 m. gegužės 17-oji. Šv. Juozapo lietuvių parapijos bažnyčia (Waterbury, Kentukio valstijoje) pilna žmonių, gieda choras, šalia – draugai jėzuitai. Pirma mintis – čia mano žmonės, jiems priklausau. (Tais laikais buvo svarbu suvokti, kad kunigai išauga iš bažnytinės bendruomenės. Tad daugumą iš mūsų 13 jėzuitų išventino parapijose, su kuriomis buvome labiausiai susiję.) Labai jaudinanti akimirka – per kunigų šventimus po vyskupo kartu su kitais kunigais uždėti rankas ant bičiulio. Tas seniausias sakramentinis ženklas yra pats tyliausias, be žodžių pasakantis, ką širdis jaučia ir kaip Dievas veikia.

Užsienyje, ypač veržiant sovietmečio varžtams, per laidotuves didžiausia laimė būdavo turėti saujelę Lietuvos žemės – ant karsto su gintarėliais ir gėlėmis užberti. Laidodamas Lietuvos smėlyje supratau, kad čia visa žemė yra Lietuvos.

Atsitiktinai teko laidoti paties krikštytą savižudį berniuką; švęstu vandeniu šlaks-



T. Antanas – skautas (stovi pirmas iš dešinės)

čiau karstą kaip prieš 15 metų kūdikėlį. Kartais reikėdavo ir karstą padėti nešti, nes nebūdavo artimųjų, laidotuvėse – dviese ar penkiese. O kur visa tikinčioji šeimyna? Dar kitokie prisiminimai, kai negalėdavau nuvykti į draugo jėzuito laidotuves; iš pasakojimų sužinai, kaip viskas vyko, ir ta žaizdelė turi gyti ilgus metus.

Kaip skaudu ir nesuvokiama, kai pamaldūs parapijiečiai kunigui priekaištuoja, kad nemėgstama žmogų ar prastą kataliką laidoja su tokia pat pagarba ir meile kaip kiekvieną kitą. Ir kaip sunku būti dėmesingam bei susikaupusiam, kai tą pačią dieną dvejų ar trejų laidotuvės, o per savaitę – aštuonerios. Tuomet baiminiesi, kad tai neaptų vien tik darbu, nebe tarnyste.

Žinoma, nuolat prisimena Tėvelio ir Motinos laidotuvės, sesers Marytės vyro Algio pereitą vasarą – viduje tokia tuštuma, laikaisi įsitvėręs tik apeigų knygelės ir Viešpaties.

Kaip daug ko gyvenime, taip ir kunigiškos tarnystės išmokstama tarnaujant. Labai daug išmokau talkindamas pranciškonei ses. Suzanai Brazilijoje. Daugybė jėzuitų kunigų, brolių ir studentų irgi vienaip ar kitaip atkreipė dėmesį į kurį nors tarnystės aspektą: kurčnebylių kapelionas, kalėjimo kunigas, misionieriai, studentų sielovados vedėjai, klebonai, dėstytojai, mano profesorai jėzuitai Fairfieldo universitete, Fordhame, Bostono ir Vestono kolegijose, rekolekcijų vedėjai seminarijoje atliekant

praktiką... Iš vaikų ir jaunimo lūkesčių bei tikėjimo daigų pajunti, kuo galima jiems ir joms pasitarnauti.

Bendra tarnystė ir sutartinės pastangos ypač gražiai išryškėja užsienyje dirbant su lietuviais ar Lietuvos pranciškonais bei su seserimis vienuolėmis: Lietuvoje – su eucharistietėmis, Čikagoje – kazimierietėmis, Pitsburge ir San Paule – su pranciškonėmis, Putname, Lietuvoje ir dabar Lemonte – Vargdienių seserimis, taip pat įvairių kongregacijų amerikietėmis rekolekcijų namuose studijų metais. Dažni susitikimai su dekanato kunigais ir apylinkės pavyskupiui Lemonte irgi išryškina sielovadinę tarnystės pobūdį, kuriam padeda tvarkingas administravimas.

Sunkūs buvo laikai, kai 1960–1970 m. jėzuitai palikdavo Draugiją, kunigai – savo tarnystę. Tačiau ir su jais, seminarijoje ar vėliau sutiktais, iki šios dienos išlikę broliški ryšiai kaip tarp karo mūšiuose kartu dalyvavusių kareivėlių.

Mūsų laikais buvo sakoma: jei nori žinoti, kas pasaulyje darosi ir kur krypsta ateitis, bendrauk su studentais. Kai 1962 m. prasidėjo Vatikano II susirinkimas ir visame pasaulyje Bažnyčia šventė jo pradžią, jėzuitų naujokyne pagal pareigas teko skambinti koplyčios varpu. Tuomet ryte rįjome visas knygas, suvažiavimo posėdžių medžiagą, gaudėme Bažnyčios atsinaujinimo, kurio poreikį seniai jautėme širdyje ir matėme sielovadoje, nuotaikas.

Brazilijoje lietuvių jėzuitų misijų parapija buvo labai uoliai aptarnaujama. Kai konservatyvią bendruomenę pasiekė kai kurie Bažnyčios atsinaujinimo atgarsiai, teko palengva, o kartais ir pasiginčijant, tartis, kaip veikti toliau. Paragavęs Bažnyčios Brazilijoje nuotaikų, Čikagos lietuvių jėzuitų namuose prie Jaunimo centro, rodos, žengei į praeitį... Ir vėl kova už Vatikano II susirinkimo kryptį ir gaires seniau mokslus baigusiu jėzuitų bendruomenėje ir tarp atsargių lietuvių.

Lietuva tiek metų buvo užsklęsta, tad

nenuostabu, kad Susirinkimo nutarimai tik su Atgimimu pagaliau galėjo iš tiesų ją pasiekti. Dėl to itin keista būdavo, kai visuotinius 2500 vyskupų sprendimus čia įitariai priskirdavo JAV ar Vakarams, iš kurių neva kylančios visos blygybės, o ne gaiviam vėjui, įkvėpusiam Susirinkimo permainas.

Dažniausiai naujame darbe ar aplinkoje nepavykdavo būti vien gaivinančio vėjelio nešamam, o vis tekdavo pačiam į mūsų laivo būrę pūsti. Dėl to nuolat atsimindavau varguomenės kunigą Venesueloje, sakiusį, kad norint išvermingai atlikti sunkią tarnystę reikia kasdienės dviejų valandų skaitybos.

Dėkinga širdimi menu visus, kurie lydėjo ir tebelydi kunigišką jėzuito tarnystę padrąsindami, visokeriopa padėdami, bendradarbiaudami sielovados užmojuose, užimdami laisvalaikį, priimdami namuose ir šeimose, pradedant tėveliais ir seserimi, draugais bei bičiuliais ir baigiant atsitiktiniais susitikimais ar pažintimis.



1983 m. rugsėjo 2 d. po Mišių, pradėjusių Jėzaus Draugijos 33-iąją Generalinę kongregaciją

Truputį nepatogu 40-ies metų kunigystės sukaktį minėti, nes šiaip labiau minimos sidabrinė (25 metų), auksinė (50 metų), deimantinė (75 metų) (kaip Lemonte dirbančio prel. Igno Urbono) kunigystės sukaktys. Bet Šventasis Raštas pateisina šį skaičių, nes 40 dienų lijo, 40 metų tauta klajojo po dykumą, 40 dienų Jėzus pasninkavo, 40 dienų nuo Prisikėlimo iki Dangun žengimo. Ir kone 40 minučių šiam rašinėliui perskaityti...

Jėzuitai baigia tarnystę Klivlende



Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos skulptūra su lietuviškų gintarų saulute

2009 m. spalio 18 d., vyskupui Richardui Gerardui Lennonui parapiją uždarius, baigėsi 35 metus trukusi lietuvių jėzuitų tarnystė Klivlendo (JAV) Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos lietuvių parapijoje. Po savaitės parapijos bažnyčioje ir jai priklausančiuose pastatuose atidaryta nauja Šv. Kazimiero parapija, susidedanti iš anksčiau čia veikusių parapijos ir visiškai uždarytos lietuvių Šv. Jurgio parapijos. Pastaroji buvo labai sumažėjusi ir slegiama pusės milijono dolerių skolos, pereinančios naujamai parapijai.

Kadangi Amerikos bažnyčiose apskritai mažėja lankytojų ir trūksta kunigų, vyskupija šiuo metu uždaro ar su kitomis sujungia 52 parapijas. (Nuo XIX a. iki XX a. pirmosios pusės imigrantai gyvendavo didmiesčių centruose, netoli savo darboviečių, kiekvienos tautos atstovai čia statėsi ir savo bažnyčias. Ilgainiui miestų centruose susitelkė parduotuvės ir biurai, gyventojai išsikėlė į pakraščius.) Maždaug trejus metus

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos lietuvių parapija kartu su trimis kaimyninėmis parapijomis svarstė ir teikė pasiūlymus, kurios iš jų galėtų būti sujungtos, vieną panaikinant. Vyskupas pasirinko kitokį sprendimą, sujungdamas dvi už 15 kilometrų viena nuo kitos esančias lietuvių parapijas, naująją pavadindamas Šv. Kazimiero vardu ir jai vadovauti paskirdamas buvusios Šv. Jurgio parapijos kleboną kun. Josephą Bacevice – lietuvių kilmės, bet lietuviškai silpnai kalbantį kunigą, nors šiame darbe lietuvių kalba būtina: keletą paskutiniųjų metų ypatingas parapijos iššūkis buvo sielovada ir dvasinis patarnavimas gausiai iš Lietuvos atvykstantiems imigrantams.

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos tikintieji vyskupijai įteikė šimtais parašų paremtą prašymą, kad naujai steigiamos parapijos klebonu paskirtų lietuviškai ir angliškai kalbantį ankstesnį kleboną t. Gediminą Kijauską, SJ. Jam baigus tarnystę, arkiv. Sigitas Tamkevičius, SJ, vietos vyskupui buvo pažadėjęs atsiųsti angliškai mokantį kunigą iš Lietuvos. Taip pat dauguma žmonių balsuodami pasisakė už tai, kad nauja parapija būtų pavadinta Šiluvos Dievo Motinos vardu. Deja, į parapijiečių valią nebuvo atsižvelgta. Atrodo, kad Klivlendo vyskupija pertvarkoma pirmiausia nusitariant į tautines parapijas ir nepaisant paskutiniųjų Vatikano bei JAV Katalikų Vyskupų Konferencijos dokumentų dėl tautinės kalbos vartojimo sielovadoje („Kristaus meilė imigrantams“, 2004; „Jau ne svetimi: kartu vilties kelionėje“, 2003).

Klivlendas visada buvo labai veikli lietuvių „kolonija“ (čia gyveno ir mirė prezidentas A. Smetona). Išeinant į pensiją ilgamečiui klebonui kun. Juozui Angelaičiui, vysk. Jamesas A. Hickey darbuotis Klivlendo lietuvių parapijoje pakvietė atvykti lietuvius jėzuitus. Nuo 1967 m. užsienyje



Parapijos bažnyčia ir ilgametis klebonas t. Gediminas Kijauskas, SJ

veikusių lietuvių jėzuitų provincijolo pareigas ėjęs t. Gediminas Kijauskas nusprendė, kad jėzuitų židinys Čikagoje pakankamai stiprus ir jėzuitai gali perimti vadovavimą Klivlendo Dievo

Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijai. Tai įvyko 1974 m. rugpjūčio 24 d. Prie t. Gedimino prisidėjo t. Leonas Zaremba ir t. Jonas Kidykas. Trise įsuko veiklos ir sielovados ratą parapijoje, kurioje veikė seserų kazimieriečių vadovaujama parapiinė mokykla, lituanistinė šeštadieninė mokykla, įvairiausios organizacijos, sąjūdžiai ir būreliai.

1977 m. provincijolu paskirtas t. Leonas Zaremba grįžo į Čikagą, 1983 m. atgal pakviestas ir t. Jonas Kidykas. Tad iki 2009 m. t. G. Kijauskas dirbo vienas, jėzuitai jam talkino per vasaros atostogas ir rekolekcijas, gavėnios ir advento dvasinius susikaupimus bei kitomis progomis. Kartkartėmis padėjo vietos vyskupijos kunigai lietuviai. Nuo 1995 m. t. Kijauskas taip pat ėjo provincijos išdininko užsienyje pareigas, 1997–2003 m. buvo Šiaurės Amerikoje dirbančių lietuvių jėzuitų vyresnysis. Klivlendo apylinkėse veikia Johno Carrollio jėzuitų universitetas, Šv. Ignaco gimnazija, rekolekcijų namai. T. G. Kijauskas lankydavosi universiteto bendruomenėje, palaikydavo ryšį su čia dirbančiais Detroito provincijos jėzuitais.

Ilgainiui parapijoje išvystyta plati sielovada. Kas sekmadienį t. G. Kijauskas pa-



rengdavo pamokslą lietuviškai religinei radijo programai „Gyvenimo varpai“. Buvo leidžiami savaitiniai parapijos žiniaraščiai lietuvių ir anglų kalbomis, o nuo 1978 m. – iliustruotas 20 puslapių žurnaliukas „Mūsų žingsniai“ su lietuviams svarbiais straipsniais bei vaikams skirtais puslapiiais. Klebonijos patalpose įrengta spaustuvėlė, kurioje atspausdinta daugybė leidinių, lankstinukų, parodų bei renginių programų, mišiolėliai, trys giesmynų laidos. Paskutiniaisiais metais suaugusiesiems, jaunuoliams ir vaikams pasiūlyti atskiri savaitiniai internetiniai religinės krypties leidinėliai. Atsidavusių vedėjų

Juozo Žilionio, Andriaus Mackevičiaus ir Džiugo Staniškio dėka visus 35-erius metus parapijos svetainėje veikė gausus lietuviškų knygų kioskas. Vėjas Belzinskas ir Amanda Muliolienė sukūrė internetinę parapijos svetainę lietuvių ir anglų kalbomis: www.olphofcleveland.org. Labai uoliai ir kūrybingai į sielovados veiklą įsitraukė ir visus 35-erius jėzuitų veiklos metus parapijoje darbavosi sekretorė Nijolė Kersnauskaitė. Parapija buvo kruopščiai administruojama, gerai laikėsi finansiškai, ūkis rūpestingai prižiūrėtas.

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija labai aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje – ir mieste, ir visos išėivijos mastu. Jėzuitai puoselėjo ir rėmė bendras tautiečių pastangas iškelti Lietuvos vardą ir laisvės viltį, itin daug jėgų skirta Lietuvių katalikų religinei šalpai kurti bei jos veiklai, platinant medžiagą apie Lietuvos okupaciją ir atgimimą, palaikyti.

Atsižvelgiant į Vatikano II susirinkimo nutarimus, atnaujinta parapijos bažnyčia, įrengti dideli Dievo Motinos bareljefai, primenantys keturias Lietuvos šventoves – Aušros Vartų, Šiluvos, Pažaislio ir Žemaičių

Kalvarijos. Taip ji tapo Lietuvos Madonų šventove. Altoriaus skulptūra papuošta lietuviška gintarų saulute, už altoriaus koplytėlėse rymo Rūpintojėlis ir šv. Kazimieras. Buvusios mokyklos bei vienuolyno patalpos pritaikytos raštinei, gyvenamiesiems ir susirinkimų kambariams. Rūpestingai papildoma biblioteka padėjo jėzuitams rengti pamokslus, atsinaujinimo programas, rašyti straipsnius. Kiemelyje pastatytas paminklas žuvusiesiems už Lietuvos laisvę su lietuvišku Rūpintojėliu. Skulptūrų autorius – Ramojus Mozoliauskas. Atnaujinimo architektas ir paminklo kūrėjas – architektas Eduardas Kersnauskas.

Vis daugiau parapijiečių įsitraukė į savanorišką tarnystę: skaitė Mišių skaitinius, dalijo Komuniją, lankė ligonius, rūpinosi kavute sekmadieniais, rengė parodas, susitelkimo programas, įvairias vakarones, padėjo pasirengti sakramentams. Savo ruožtu klebono palaikomi ateitininkai ir skautai būrė jaunuomenę. Aktyvūs sportininkai naudojosi buvusią mokyklos sale. Itin kūrybingai rengtos įvairios religinės ir tautinės šventės. Beveik kiekvieno didesnio renginio dalyviai gėrėjosi Liudo ir Aleksandros Sagių įkurto tautinių šokių kolektyvo „Gran-



Paminklas žuvusiesiems už Lietuvos laisvę

dinėlė“ programa, džiugino puikus Ritos Kliorienės vadovaujamas parapijos choras „Exultate“. Visi itin džiaugėsi ir palaikė parapijietį Luką Laniauską, pasirinkusį jėzuito gyvenimo kelią.

Per 35 jėzuitų tarnystės metus užaugo kelios parapijiečių kartos. Nors dėl darbo ar mokslo žmonės kraustėsi į priemiesčius ir kitus miestelius, dvasinio bei lietuviško peno ir toliau ieškojo Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje. Kaip ir dauguma tautinių JAV parapijų, lietuvių parapija aptarnavo ir apylinkėje gyvenančius nelietuvius katalikus. Todėl pamaldos ir kita tarnystė vyko dviem kalbomis – lietuvių ir anglų, tačiau 85 proc. parapijiečių buvo lietuviai.

Parapijos istorija užimtų daug puslapių; visa tų 35-erių metų medžiaga su įrištais leidiniais pervežama į provincijos archyvą Vilniuje. T. G. Kijauskas, paskirtas provincijolo socijumi, spalį taip pat persikėlė į Vilniaus jėzuitų namus.

Norisi tikėti, kad ateityje, be tikintiesiems teikiamų dvasinių patarnavimų, parapijoje toliau bus puoselėjama tautinė įvairių organizacijų veikla bei programos, skatinančios lietuvišką bei krikščionišką gyvastingumą ir kūrybingai atsiliepančios ypač į naujai atvykstančių žmonių dvasinius poreikius.

Atiduodami raktus, jėzuitai dėkoja Dievui už suteiktus metus ir galimybę tarnauti žmonėms, ugdyti tikėjimą ir teisingumą, prisidėti prie lietuviško gyvenimo ir tautiškumo puoselėjimo. Dėkoja ir parapijiečiams bei kitiems, įvairiaisiais būdais talkinusiems ir bendradarbiavusiems bičiuliams. Malda nuolat prisimename visus, rėmusius Lietuvos jėzuitų atkuriamuosius darbus Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose, ypač jėzuitų gimnazijas. Meldžiamės ir viliamės, kad Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos lietuvių parapijos paveldas neš gerų vaisių, kaip Amerikos lietuviai įpratę sakyti, „Dievui ir Bažnyčiai“.

*Parengė
JAV dirbantys Lietuvos provincijos jėzuitai*



Mindaugas Dijokas, SJ

Atradimų svajonės pildosi

Tiek daug dalykų čia turėtų sutilpti, bet visko neišpasakosi, lieka tik svarbiausi...

Mielieji skaitytojai, rašau jums tikėdamasis, kad šios kelios eilutės atneš paguodos, vilties ir sustiprins tikėjimą. Kiekvienam kelyje pas Dievą būna nuotykių. Nors man pačiam jų išgyventi teko nedaug, tačiau giliai viduje vis kirba beribių dalykų nuojauta. Didieji geografiniai atradimai jau baigėsi, visi žemynai seniai ištirti, o širdyje vis tiek tūno atradimų svajonė. Esu labai dėkingas Dievui už man įkvėptą mintį ieškoti Kristaus karalystės. Tikiu, kad jos atradimas bus dar nuostabesnis ir reikšmingesnis! Ir taip pat paprastesnis – kiekvienas iš mūsų ją galime patirti jau dabar, ten, kur esame, savo kasdieniame gyvenime. Man ir toliau lieka paslaptis, kodėl Dievui taip patinka gyventi su žmonėmis ir kodėl jis taip kantriai mūsų laukia...

...Raseiniai, 1980 m. liepos 14 d., pats vidurvasaris, ankstus pirmadienio rytas. Mano gimimo diena! Mane pasitinkantys tėveliai – geologinių tyrimų stoties darbuotojai Janina ir Valentinus. Jiems aš be galo dėkingas, kad esu gyvas, sveikas ir laimingas.

Grąždai, vaikų darželis, – pirmieji prisiminimai... Kartą buvome prie jūros, ir per žiūronus pamačiau laivą. Mane labai sužavėjo, kad tolimi ir nepasiekiami dalykai gali būti taip arti!

Valkininkai, 1986 m., pradedu eiti į mokyklą. Labai patinka gamta ir dzūkų būdas. Gyvename prie pat miško, išmokstu atskirti daugybę grybų ir uogų rūšių. Ateina Nepriklausomybės metai ir katekizmo pamokos. Pirmas dalykas, kurį išgirstu: „Dievas sukūrė žmogų kūrybai.“ Krikštas Vilniuje, Šv. Mikalojaus bažnyčioje, kartu



Įžadai St. Mary's bažnyčioje Birmingame

su broliu Justinu, ir Pirmoji Komunija.

Salakas, 1998 m. vasara, brandos atestatas ir pažyma, kad esu priimtas studijuoti į universitetą. Praeityje – metai, pilni sėkmių, išbandymų ir skausmo. Mokykloje sekėsi neblogai, ypač įkibau į geografiją. Ir tokia netikėta sėkmė – prizinė vieta respublikinėje olimpiadoje! Tačiau namuose daug liūdesio – netenku mamos, vis rečiau lankausi bažnyčioje.

Kaunas – studijų miestas, tų pačių metų ruduo. Kauno technologijos universitete pradedu verslo administravimo studijas. Tačiau vis kažko trūksta, tarsi druskos. Įsitraukiu į studentų laikraščio leidybą, lankau kovos menų treniruotes, vaikštau į pasimatymus, vasaromis važiuoju dirbti užsienin. Galiausiai susitinku ateitininkus ir vėl iš naujo susigyvenu su Bažnyčia. Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje susipažįstu su jėzuitais, apsilankau jėzuitų naujokyne, atlieku pirmąsias rekolekcijas.

St. Etienne, Prancūzija, 2002 m. Studijoms artėjant į pabaigą suprantu, kad labiausiai tikėtinas ateities variantas – magistro studijos ir darbas biure – man ne prie širdies. Tad išvykstu dirbti jėzuitų savanorių bendruomenėje, kur atrandu naują kul-

tūrą ir kalbą bei iš arčiau pamatau kunigų ir vienuolių darbą. Dirbu mokykloje, socialiniame centre bei paramos neįgaliesiems namuose. Gyvename kvartale, kur trys ketvirtadaliai gyventojų kilę iš Šiaurės Afrikos – Magrebo šalių. Retkarčiais jaučiuosi tarsi arabiškų pasakų mieste, tačiau realybė atšiauresnė – čia klesti nusikalstamumas, jaunimas jaučiasi nesaugus, nepriimtas visuomenėje, motyvacija mokytis menka.

Londonas, Anglija, 2004 m. Kartu su naujųjų emigrantų banga keliauju dirbti į *nuostabiausią planetos miestą*. Planuose – šeši mėnesiai, tačiau lieku dvejiems metams. *Worth* benediktinų vienuolynė lankau kursus apie pašvęstąjį gyvenimą. Ši benediktinų abatija kartu su BBC televizija sukūrė „realybės“ laidų seriją, kurioje atrinktų vyrų grupė keletą mėnesių gyvena kartu su vienuoliais ir buvo filmuojami. Įdomiausia, kad vėliau jų gyvenimas labai pasikeitė. Pvz., vienas vaikinai paliko darbą pornografinių filmų studijoje, kitas – įstojo į anglikonų seminariją.

Šiauliai, 2007 m. rugpjūtis. Pirmoji savaitė jėzuitų naujokyne. Prieš akis, kaip vėliau patyriau, – patys intensyviausi gyvenimo metai. Širdyje daug paguodos ir pasitikėjimo ateitimi. Prabėgusi vasara buvo ypatinga. Vienas kunigas padaršino stoti į seminariją, padaviau dokumentus, jau buvau priimtas, tačiau tai ne itin džiugino. Gal atsitiktinai, o gal ir ne, vėl susitikau jėzuitus ir paprašiau, kad priimtų į Draugiją. Kaip nustebau, kad atsakymas buvo teigiamas!

Birmingamas, Anglija, 2009 m. rugsė-



Įžadų šventėje dalyvavo t. Aldonas (kairėje) ir t. Algimantas Gudaičiai



Po įžadų prie naujokyno namų: pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Mindaugas Dijokas, naujokyno vedėjas Paul Nicholson, socijus Damian Howard, antroje eilėje: Kensy Joseph, Ricardo DaSilva, Grant Tungay (Britanijos provincija), Eddie Cosgrow (Airijos provincija) ir Philip Harrison (Britanijos provincija).

jis. Antruosius naujokyno metus praleidau užsienyje. Nuostabi patirtis – gyventi šv. Ignaco dvasingumu galima bet kurioje kultūroje ir bet kokiomis aplinkybėmis! Mūsų, naujokų, buvo dešimt – iš Anglijos, Airijos, Pietų Afrikos, Indijos, Belgijos... Užsimezgė draugystė, atsirado naujų ryšių. Prisimenu rekolekcijas prieš įžadus. Po dvejų ieškojimo metų atėjo laikas priimti sprendimą. Maldoje prieš Švč. Sakramentą klausiau Dievo: „Ko iš manęs trokšti?“ Atsakymas buvo labai tylus ir švelnus. Supratau, kad bus daugiau garbės Dievui, jei tęsiu šį kelią, duodamas įžadus. Kad nieko neprasiu, net ir šeimos gyvenimo džiaugsmo, kurio taip trokštu ir kurio dabar atsisakau.

Įžadų diena.

Ant mūsų lūpų –

skonis amžinojo begalinio taip.

Šios eilutės atsirado likus kelioms dienoms prieš įžadus. Parodžiau naujokyno vedėjui. „Labai jėzuitiška, – sako, – *skonis* primena šv. Ignaco raginimą *gustare y sentir* – skonėtis ir jausti (dvasinius dalykus).“ O *amžinasis begalinis taip* – tai Marijos atsakymas Dievui, kai ją aplanko arkangelas. Tikiu, kad tai, ką pažadėjau Dievui, – klusnumą, skaistumą ir neturtą, – yra tik pradžia, tik atgarsis to Marijos ištarto *taip*, kuriuo ji buvo palaiminta. Ir galiausiai tikiu, kad mes visi esame pakviesti į šį be galo intymų ryšį su Dievu, savaip pasakyti jam *taip*.



2009 m. liepos 13 d. į savo namus Viešpats pasišaukė

T. ANTANĄ SIMONAITĮ, SJ

Antanas Simonaitis gimė 1910 m. kovo 7 d. Beržinių k., Klovainių parapijoje, Pakruojo r. Mokėsi Klovainių pradžios mokykloje, vėliau – ketverius metus Rozalime. Baigęs Linkuvos gimnaziją, norėjo stoti į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. Tėvai buvo neturtingi, o norint baigti seminariją (7 kursus), kasmet už mokslą ir išlaikymą reikėjo mokėti po 600 litų. Antanas parašė laišką tėvo broliui Petruui Simonaičiui į Čikagą, prašydamas jį paremti, ir gavo atsakymą: „Stok, pinigų bus!“

Taip 1929 m. rudenį pradėjo mokytis kunigų seminarijoje. Dėdė žodį ištesėjo, ir vysk. Kazimieras Paltarokas 1936 m. gegužės 31 d., per Sekmines, dvylikai savo vyskupijos diakonų, tarp jų ir Antanui Simonaičiui, Panevėžio katedroje suteikė Kunigystės sakramentą. Kelis mėnesius kun. Antanas vikaravo Pabiržėje (Biržų r.), paskui – šešerius metus Panemunėlyje (Rokiškio r.). Čia pergyveno sovietų invaziją ir hitlerinės armijos žygį į Sovietų Sąjungą. Vėliau trumpai vikaravo Naujamiestyje (Panevėžio r.). Iš čia, vysk. K. Paltarokui leidus, 1944 m. balandžio 1 d. įstojo į jėzuitų naujokyną Pagryžuvyje, kuriame tapus kunigu reikėjo būti vienus metus. Nacių okupaciją keitė Sovietų Sąjungos. Nesuėjus metams (trūko kelių dienų), naujokyną reikėjo nutraukti ir fronto suirutę praleisti gimtuosiuose Klovainiuose. Sovietams užėmus Lietuvą iki Dubysos, kun. A. Simonaitis grįžo į Pagryžuvį ir dar vienus metus lavinosi naujokyne. Suėjus kanoniniams metams, jėzuitų naujokyno vedėjo t. Jono Danylos akivaizdoje davė pirmuosius įžadus. Paskui keletą metų ėjo Vilkijos parapijos (Kauno r.) administratoriaus pareigas.

1945 m. gegužės pabaigoje Vilkijos apylinkėse įvyko ginkluotas „liaudies gynėjų“ ir partizanų susirėmimas. Aukų būta abiejose pusėse. Išniekinti partizanų kūnai tįsojo miestelio aikštėje, o „liaudies gynėjų“ palaikai buvo pašarvoti jų būstinėje. T. Antanas negalėjo į tai nereaguoti. Atėjęs prie paniekai numestų partizanų kūnų atsiklaupė ir pradėjo melstis. Peržegnojęs juos patraukė į „stribų“ būstinę. Rusų kareiviai pagarbiai atidarė duris. Ir čia t. Antanas atsiklaupęs



pasimeldė, peržegnojo žuvusiuosius... Žinia netruko pasklisti apylinkėje. Kunigo poelgio nesuprato net dauguma patriotiškai nusiteikusių vilkijiečių, ką jau kalbėti apie parsidavėlius. Grėsė areštas. Jėzuitų provincijolo t. S. Gruodžio rūpesčiu t. Antanas perkeltas vikaru į Kietaviškes. Po kelerių metų, 1951 m. kovo 31 d., t. Antaną Simonaitį už Vilkijos „nusikaltimus“ areštavo. Kalintas KGB rūmų rūsyje Vilniuje. Tardė kapitonas Galincinas (anot t. Antano, humaniškas žmogus, popo sūnus). „Trijulės“ teismas už akių nuteisė 10-čiai metų perkuklėjimo darbų lageriuose, nors prokuroras, peržiūrėjęs tardymo rezultatus, jam girdint pasakė: „Eto cysto religijoznoe dielo“ (*Tai visiškai religinis reikalas*).

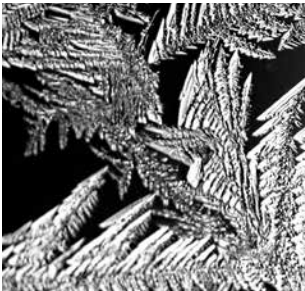
Lukiškių kalėjimo kameroje kartu su kitais 52 kaliniais buvo ir 6 kunigai. Drauge jie atkūrė šv. Mišių kanoną, o vienas kunigas, filosofijos daktaras, turėjęs vysk. K. Paltaroko įgaliojimą, patvirtino, kad tokiomis sąlygomis Bažnyčia Mišių kanoną laiko autentišku. Taip t. A. Simonaitis kasdien aukodavo šv. Mišias, kol 1951 m. spalio 4 d. su kitais kaliniais per Sankt Peterburgą, Kotlasą buvo išvežtas į Komijos ASSR miškus. Lageryje siūlydavosi atlikti sunkiausius darbus, už kuriuos šiek tiek mokėdavo. Iš kitų kalinių sužinojęs, kieno šeima be maitintojo Lietuvoje vargsta labiausiai, t. Antanas siūsdavo savo uždarbį. Dėl jo ypatingo kuklumo daugelis net ir nesužinojo, kam už tai turi būti dėkingas.

1956 m. birželio 14 d. t. A. Simonaičiui teistumas panaikintas, leista grįžti į tėvynę. Trejus metus vikaravo Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčioje Vilniuje ir Adučiškyje (Švenčionių r.), ėjo Ratnyčios parapijos (šalia Druskininkų) administratoriaus pareigas. 1964 m. vasario mėnesį paskirtas Vosiūnų (Ignalinos r.) parapijos administratoriumi, kur dirbo iki 1994 m.

„1968 m. lapkričio 28 d. Šv. Teresėlės bažnyčioje Stirniuose į tuometinio jėzuitų provincijolo rankas ir širdį sudėjau DIEVUI paskutinius įžadus Jėzaus Draugijoje. Mano įžadus Dievas priėmė per t. Joną Danylą, tuometinį provincijolą Lietuvos provincijoje“, – rašė t. Antanas autobiografijoje.

Paskui dirbo Švenčionyse altaristu, vėliau gyveno Šiaulių jėzuitų namuose, patarnavo Šv. Ignaco bažnyčioje. Nuo 2002 m. rugsėjo 23 d. iki mirties gyveno Kauno jėzuitų namuose.

Ne vienas dar ilgai prisimins tylų, visuomet maloniai besišypsantį žilagalvį tėvą Antaną, suklupusį mal-dai Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje.



Brežnevas atkeliauja pas šventąjį Petrą.
 – Kadangi esi padaręs daug blogo, dalį laiko turėsi praleisti skaistykloje, o vėliau galėsi pasirinkti, kur būti, – aiškina šis, palydėdamas apžiūrėti rojaus ir pragaro. Rojuje pilka, niūru ir nuobodu, o pragare priešingai – pilna maisto, gėrimų ir linksmybių. Brežnevas sugriaudėja:
 – Oh, praharas – jėha! Nohriu lihti čia!
 Bet staiga viskas pasikeičia: linksmybės virsta dejonėmis, pragarą nutvieskia ugnis. Brežnevą apima siaubas:
 – O khaš aš ką tik mačiau!
 – Tai buvo propaganda, – patenkintas križena Petras.

Jėzus galėjo būti:

Žydas, nes:

1. Perėmė savo tėvo reikalus.
2. Iki 33 metų gyveno tėvų namuose.
3. Motiną laikė neprilygstama, o ši jį – savuoju Dievu.

Juodaodis, nes:

1. Visus vadino broliais.
2. Nuolat šlovino Dievą.
3. Jo teismas buvo neteisingas.

Italas, nes:

1. Kalbėdamas gestikuliuoavo rankomis.
2. Valgydamas užsigerdavo vynu.
3. Vartojo tik alyvmedžių aliejų.

Kalifornietis, nes:

1. Buvo ilgaplaukis ir įdegęs saulėje.

2. Mėgo vaikščioti basomis.

3. Įsteigė naują religiją.

Čigonas, nes:

1. Nė dienos oficialiai nedirbo.
2. Neparašė nė eilutės.
3. Jį suėmė miesto parke, kur stovyklavo neturėdamas leidimo.

2010-ieji, Jėzus sugrįžta į žemę. Spaudos konferencijoje žurnalistai nori įsitikinti, kad tai tikrai jis.

– Gerai, – sutinka Jėzus. – Ką turėčiau padaryti?

– Eiti vandeniu, – pasiūlo vienas iš jų.

Jėzus pasuka šalimais tyvuliuojančio ežero link ir pradeda eiti vandeniu. 5 metrai – viskas gerai, 10 metrų – puiku, 20 metrų – vanduo Jėzui jau iki kelių, ir jis pasisuka atgal. Likusius 15 metrų iki kranto įveikia plaukte. Nustebę žurnalistas teiraujasi, kodėl jis staiga pradėjo grimzti.

– O tu ar bandei kada nors eiti vandeniu pradurtomis pėdomis? – piktinasi Jėzus.

Kunigas pamokslauja paaugliams:

– Mano vaikai, nepasiduokite pagundai.

Viskas prasideda nuo paprastos cigaretės. Paskui – antra, trečia, netrukus – alkoholis, čia pat – laisvo elgesio moterys ir visokie kiti dalykai... O jūs ten, sėdintys gale, ko norite paklausti?

– Kur gauti tą stebuklingą cigaretę?

Samuelis labai susikrimto, kai jo sūnus Aaronas nusprendė tapti krikščionimi. Nežinodamas ką daryti, eina į sinagogą ir skundžiasi Dievui:

– Viešpatie, kuo nusidėjau? Mano sūnus – tikras izraelitas, o nusprendė pasikrikštyti... Juk surengiau jam puikią *bar micva* šventę, išleidau kelionėn į Izraelį, kad pažintų mūsų papročius, pamiltų istoriją. O jis susipažino su kažkokiu jėzuitu ir nutarė tapti krikščionimi... Kokia nelaimė!

Viešpačiui pagailo Samuelio:

– Neliūdėk, man lygiai taip pat atsitiko, kai savo sūnų pasiunčiau į Palestiną...

**Mielieji žurnalo
skaitytojai
ir kiti geros valios
žmonės!**



Kauno jėzuitų gimnazija – seniausia, gilią tradicijas turinti, vienintelė nevalstybinė katalikiška švietimo įstaiga Kaune. Gimnazija ne tik ugdo kūrybingą, kritiškai mąstantį ir išsilavinusį žmogų – demokratinės valstybės pilietį, siekiantį socialinio teisingumo, puoselėjantį tautinę tapatybę, savo gebėjimus skiriančią tarnauti visuomenei ir Dievui, bet ir kuria bendruomenę, pagrįstą krikščioniškosios moralės principais.

Kadangi senasis gimnazijos pastatas jau seniai nebeatitiko poreikių, 2007 m. pradėtas statyti priestatas. Šiuo metu statyba jau baigta, tačiau pastatas dar neįrengtas. Naujajame priestate, kuriame įsikurs modernūs, naujausius reikalavimus atitinkantys fizikos, chemijos ir biologijos kabinetai-laboratorijos, informacinių technologijų kabinetas ir kt., reikia dar labai daug nuveikti. Tikimės paramos iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Mūsų bičiuliai ir geradariai iš JAV jau skyrė lėšų fizikos kabinetui-laboratorijai įrengti. Dabar labiausiai mums reikėtų paramos chemijos kabinetui ir laboratorijai, kurios įranga itin brangi – nuo 100 tūkst. litų iki 100 tūkst. eurų.



Kviečiame Jus tapti gimnazijos chemijos kabineto mecenatais ir padėti įgyvendinti mūsų svajones! Jums pageidaujant, kabinetą pavadintume mecenato vardu.

**AB DnB NORD bankas
A. s. LT85 4010 0425 0070 9680
VšĮ Jėzuitų gimnazija
Įmonės kodas 300109458**

**Dėkojame už bet kokią Jūsų auką. Melsimės už Jus ir Jūsų šeimas.
Tikslesnės informacijos teiraukitės gimnazijos raštinėje
tel. (8-37) 42 30 98.**

Laiškai bičiuliams 2009 2 (16)

Išleina du kartus per metus
Leidžia VšĮ Jėzuitų ekonomo tarnyba

Didžioji g. 34, LT-01128 Vilnius

Redaktorė
Jūratė Grabytė

Dailininkė
Jūratė Tamošiūnaitė-Karašauskienė

Stilistė
Eglė Gudavičienė

Konsultantas
T. Lioginas Virbalas, SJ

Spausdino Standartų spaustuvė